

культура

К*Ж

щоп'ятниці

всеукраїнський тижневик 20 червня 2014 р.

і життя

У відродженні
Києва, зруйнованого
ворогом ущент під
час Другої світової,
брали участь
українські митці

стор. 6

Болюче
питання – Крим

стор. 7

Коли говорять
гармати

стор. 13

Костельний страж. Фото Григорія ФЕСЕНКА

**МИСТЕЦЬКИЙ
ТУРИЗМ ЛЬВОВА**

стор. 8–9

наголос

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ НАКАЗ

13.05.2014

№ 292

м. Київ

Про передачу музейних предметів до Національного музею історії України

Відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», Указу Президента України від 17 березня 2014 року № 303 «Про часткову мобілізацію», Положення про Міністерство культури України, затвердженого Указом Президента України від 06.04.2011 р. № 388, статті 15-2 Закону України «Про музеї та музейну справу», постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2000 р. № 209 «Про затвердження переліку музеїв, в яких зберігаються музейні колекції та музейні предмети, що є державною власністю і належать до державної частини Музейного фонду України», пункту 41¹ Положення про Музейний фонд України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.2000 р. № 1147,

НАКАЗУЮ:

1. Визнати наявність загрози втрати музейних предметів державної частини Музейного фонду України, що експонуються на виставці «Крим – золотий острів у Чорному морі» у Музеї Алларда Пірсона – археологічному музеї Амстердамського університету (м. Амстердам, Нідерланди), у кількості 565 (п'ятсот шістдесят п'ять) музейних предметів, 2111 (дві тисячі сто одинадцять) одиниць зберігання терміном із 06.02.2014 р. до 28.05.2014 р.

2. Передати на постійне зберігання Національному музею історії України (С. М. Чайковський) до стабілізації політичної ситуації в Автономній Республіці Крим музейні предмети державної частини Музейного фонду України у кількості 565 (п'ятсот шістдесят п'ять) музейних предметів, 2111 (дві тисячі сто одинадцять) одиниць зберігання з фондів:

– Кримської республіканської установи Бахчисарайський історико-культурний заповідник у кількості 215 (двохсот п'ятнадцять) музейних предметів, загальною кількістю 1442 (одна тисяча чотириста сорок дві) одиниці зберігання;

– Кримської республіканської установи «Керченський історико-культурний заповідник» у кількості 190 (ста дев'яносто) музейних предметів, загальною кількістю 190 (ста дев'яносто) одиниць зберігання;

– Кримської республіканської установи «Центральний музей Тавриди» у кількості 132 (ста тридцять двох) музейних предметів, загальною кількістю 451 (чотириста п'ятдесят одна) одиниця зберігання;

– Національного заповідника «Херсонес Таврійський» у кількості 28 (двадцять вісім) музейних предметів, загальною кількістю 28 (двадцять вісім) одиниць зберігання, які перебувають на тимчасовому зберіганні в Музеї Алларда Пірсона – археологічному музеї Амстердамського університету (Луїза Гуннінг-Шеперс, м. Амстердам, Нідерланди) з метою їх експонування на виставці «Крим – золотий острів у Чорному морі», терміном з 6 лютого 2014 року до 28 травня 2014 року, згідно з додатком.

3. Національному музею історії України (С. М. Чайковський) прийняти на постійне зберігання до стабілізації політичної ситуації в Автономній Республіці Крим музейні предмети та забезпечити їх реєстрацію у фондово-обліковій документації.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника міністра О. Б. Островську-Люту

Міністр Є. М. Нищук

***

Додаток до наказу Міністерства культури України від 13 травня 2014 року № 292 «Про передачу музейних предметів до Національного музею історії України» розміщено на офіційному сайті Мінкультури у розділі «Доступ до публічної інформації» -> «Нормативно-правові акти міністерства» -> «Тексти документів».

Із текстом наказу можна ознайомитися, перейшовши за посиланням:

<http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/359765>

ГРАНТИ ПРЕЗИДЕНТА

Кабінет Міністрів України вніс зміни до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати грантів Президента України молодим діячам мистецтв для створення і реалізації творчих проєктів, премій і стипендій за видатні досягнення у галузі культури, літератури, мистецтв. Відповідний проєкт постанови було схвалено на засіданні уряду 16 червня.

Мета проєкту – уточнити механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати грантів Президента. Зокрема, прийняття нормативного акту дає можливість здійснювати фінансування молодим діячам у галузі циркового мистецтва.

Нагадаємо, що конкретний перелік грантів та їх розмір визначаються окремими Указами Президента України.

КАБМІН ВИПРАВІВ ПОМИЛКУ

Кабінет Міністрів України скасував рішення Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв до Київського національного університету культури і мистецтв із утворенням на його базі структурного підрозділу в зв'язку з відсутністю умов та можливостей для такого приєднання.

Переведення лише студентів Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв не враховувало інтересів аспірантів, докторантів та слухачів Інституту післядипломної освіти академії, кількість яких складає 60 % від осіб, які навчаються. Усі студенти академії здобувають освіту винятково за кошти фізичних і юридичних осіб і не бажають переведення до іншого навчального закладу. Крім того, об'єднання академії та університету економічно необґрунтоване і призведе до значних матеріальних та фінансових витрат.

Прийняття цього рішення захистить права студентів, аспірантів, докторантів та слухачів Київського національного університету культури і мистецтв, забезпечить право на здобуття вищої освіти в обраному вищому навчальному закладі, зніме соціальну напругу та формально відновить статус-кво академії як національного закладу освіти.

ЩО МОЖУТЬ БІБЛІОТЕКИ

Міністр культури України Євген Нищук та його заступник Олександр Журавчак взяли участь у засіданні Міжвідомчої координаційної ради з питань розвитку бібліотек та бібліотечної справи, в ході якого обговорювалося питання удосконалення законодавчої бази у сфері бібліотечної справи та проведення паспортизації бібліотек.

Учасники розглянули проєкти нормативно-правових документів, які регламентують діяльність бібліотек. Зокрема, правила користування та внесення змін до Переліку платних послуг, які можуть надаватися бібліотечними закладами. Також було порушено питання щодо внесення змін до Закону України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» та надання державної підтримки бібліотекам Українського товариства сліпих.

АРТЕФАКТИ МАЙДАНУ

У Міністерстві культури України обговорили роль музеїв у процесі суспільних трансформацій. До круглого столу долучилися перший заступник міністра культури України Олександр Островська-Люта та Елейн Гуріан – музейний експерт, лектор та викладач музеології в США, Швеції, Аргентині, Великобританії та Італії, а також представники Мінкультури, Головного управління культури в Києві та культурний аташе Посольства США Ендрю Пол.

Учасники засідання підняли питання щодо важливості збирання та збереження свідчень, інформації та артефактів, пов'язаних з подіями на Майдані. Олександр Островська-Люта повідомила, що в цьому напрямку працює робоча група, яку очолюють Микола Яковина та Володимир В'ятрович. Вони координують збір артефактів, що мають відношення до «Революції гідності», а Елейн Гуріан наголосила, що варто об'єднати зусилля із простими громадянами, які також цим займаються.

Представники музейної спільноти підкреслили важливість освітньої та громадської функції музеїв, які не лише зберігають та експонують об'єкти, але й стають центрами громадського розвитку.

ПІД ОХОРОНОЮ ЮНЕСКО

У місті Доха (Катар) 15 червня розпочала роботу чергова 38-ма сесія Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. На її розгляд винесено 40 номінацій на включення до Списку всесвітньої спадщини нових об'єктів із 42 країн світу. Також буде розглянуто звіти про стан збереження окремих об'єктів Всесвітньої спадщини, серед яких український – «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра», а також затверджено уточнені формулювання положень щодо видатної універсальної цінності низки об'єктів під охороною

ЮНЕСКО, у тому числі транскордонної номінації «Геодезична дуга Струве» (на території України та ще 9 країн).

У роботі міжнародного форуму беруть участь делегації від 21 країни-учасниці Комітету Всесвітньої спадщини та спостерігачі від країн-членів Конвенції 1972 року про охорону культурної та природної спадщини, міжнародних неурядових організацій, вчені, експерти тощо. Українську делегацію очолює перший заступник міністра культури України Олександр Островська-Люта.

ЕТНОФЕСТИВАЛИ ЗАМІСТЬ «ТЮРЕМНОГО» ШАНСОНУ

Міністр культури Євген Нищук наголошує, що за останні п'ять років були знищені всі фестивалі, які мали виховну, пізнавальну мету. Автентичні мистецькі заходи підмінялися на «тюремний» шансон: «Тому ми прагнемо реалізувати альтернативні проєкти, які за останні п'ять років не мали державної підтримки. Принаймні, в тих фінансових обсягах і межах, які нам доступні». Високопосадовець додав, що надалі в бюджеті враховуватимуться видатки на етнофестивалі.

ДОВЖЕНКІВСЬКІ НОМІНАНТИ

На здобуття Державної премії імені Олександра Довженка 2014 року висунуто три кандидатури.

Валентин Васянович – сценарист, кінорежисер, оператор, член Національної спілки кінематографістів України, у складі творчої групи фільму «Плем'я» володар Гран-прі Тижня критики 67-го Каннського кінофестивалю, автор сценарію, режисер та оператор документального фільму «Присмерк» – за поданням ТОВ «Гармата Фільм Продакшн».

Володимир Губа – композитор, народний артист України, лауреат премії імені Миколи Лисенка, член Національної спілки композиторів і кінематографістів України – за поданням Національної спілки композиторів України.

Ролан Сергієнко – кінорежисер, сценарист, учень Олександра Довженка, член Національної спілки кінематографістів України, лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка – за поданням ДП «Українська студія хронікально-документальних фільмів».

У 2013 році премію не вручали, оскільки жоден із чотирьох претендентів не набрав достатньої кількості голосів.

«САУНДТРЕК ГАЗОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ»

Соліст гурту «Океан Ельзи» Святослав Вакарчук був приємно вражений, коли під час засідання Верховної Ради прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк процитував слова його пісні. На своїй сторінці у мікроблозі Вакарчук поділився з фанатами, що не очікував, що рядки з його пісень цитуватимуть у Раді. «Ніколи не думав, що пісня «Я не здамся без бою» стане саундтреком газових переговорів», – коротко написав Святослав і додав смайлик. Вакарчук сподівається, що Президент Петро Порошенко започаткує новий тренд у політиці.

Нагадаємо, що під час виступу у ВР прем'єр Арсеній Яценюк говорив про те, що «вибиватиме» справедливую ціну на газ, завершив свою промову словами «Я не здамся без бою!»

НОВИНИ

■ АНОНСИ

21 червня у Києві в НСК «Олімпійський» виступить гурт «Океан Ельзи» з концертом «20 років разом».

***

21 червня, в день літнього сонцестояння, у Львові пройде свято музики під гаслом «Музика – всюди, концерт – ніде». Це музичний майдан, що резонує в усьому світі. Час слухати і грати музику наживо, час виступати на відкритих майданчиках, вулицях і площах. Щороку музиканти і гурти – професіонали та аматори, музичні заклади – філармонії, опери, музичні театри, школи та клуби, разом з культурними осередками, громадськими ініціативами, кав'ярнями, ресторанами тощо організують відкриті безкоштовні концерти.

***

21 червня громадська ініціатива «Толока Легедзине», Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара», державний заповідник «Трипільська культура» і народна кіностудія «Мальва» запрошують у село Легедзине (Черкаська обл.) на святкування Купайла, яке відроджене з ініціативи громади села чотири роки тому. Цьогорічне купальське дійство буде справжнім святом без сцени та режисури. Спілкування з природою та людьми, занурення у пласт давньої культури через спів, танці та забави. Традиційно, як це споконвіку робили наші пращури, шукатимуть квітку папороті.

***

До **25 червня** у Центрі української культури та мистецтва під назвою «Вібрація миттєвостей» проходить виставка живопису творчої групи «Навколо». Це об'єднання 12 київських художників, кожна з яких шукає та розробляє в мистецтві свою власну тему, але всі вони черпають натхнення в навколишньому оточенні, поетизуючи його на полотні, поєднуючи пристрасть і лірику, драматизм і легкість відчуття світу. До творчої групи входять: Ірина Блінова, Юлія Деменкова, Ірина Демчук, Наталія Жидченко, Тетяна Жилова, Олександра Іванова, Олена Кузьменко, Ольга Луценко, Марина Паніотова, Олена Ресент, Юлія Шалімова та Марина Шевченко.

***

До **25 червня** у Києві триває фестиваль «Тиждень італійського кіно». Це унікальний огляд найяскравіших новинок із традиційно-кінематографічної Італії. Цього року українські кіномани побачать дві картини, відзначені нагородами престижних міжнародних фестивалів: психологічний трилер «Майбутнє», що отримав приз Роттердама, і першу в історії Венеціанського МКФ документальну стрічку, нагороджену Золотим левом, – «Римська кільцева дорога». Також, показуватимуть і психологічну драму Бернардо Бертолуччі «Конформіст». Ця стрічка знята двадцятидев'ятирічним режисером і стала класикою світового кінематографа. Фільм спонукає замислитися про моральний вибір в епоху історичних катаклізмів. А для гарного настрою глядачам запропонують комедію «Я повернуся».

***

26–29 червня у місті Ржищів Київської області відбудеться фестиваль етнічної музики «Трипільське коло». Його завдання – пробудити інтерес до історичної та духовної спадщини Трипільської культури, запропонувати альтернативні способи організації відпочинку для сім'ї та молоді, відродити етнічні традиції, інтегрувати їх з елементами сучасних досягнень в галузі освіти, культури, мистецтва, науки, виробництва, менеджменту та інших життєво важливих сфер суспільного життя. На фестивалі буде кілька концертних сцен, безліч майстер-класів, ярмарок майстрів, екологічні, оздоровчі, спортивні, музичні, освітні, виставкові та інші культурно-розважальні програми в стилі «етно».

РЕКЛАМНІ ГРОШІ НЕ ПАХНУТЬ

Жалобу за загиблими бійцями сил антитерористичної операції 15 червня проігнорували щонайменше вісім національних телеканалів. Про це на брифінгу у Національній раді з питань телебачення і радіомовлення заявила Любов Бакаленко: «15 червня був проведений моніторинг і зроблено висновок про те, що всі загальнонаціональні теле- і радіоорганізації вжили заходів для зміни програмного наповнення. Практично всі компанії оформили ефір відповідно до тональності цього дня. Але були зафіксовані поодинокі порушення на телеканалах: реклама, яка має елементи шоу і розваг (переважно реклама пива). На жаль, до цього порушення вдалися майже всі загальнонаціональні канали. Відсутність повідомлень про день жалоби в Україні зафіксовано на телеканалі Тоніс та НТН. Наявність розважальних і концертно-видовищних програм на телеканалах СТБ, Новий канал, «1+1» та 1+1 International. Передачі еротичного спрямування на телеканалі «Про все», трансляція комедійних фільмів на каналі ТЕТ і Право-ТБ».

Нагадаємо, Президент України Петро Порошенко оголосив 15 червня днем жалоби за загиблими бійцями АТО.

ДОПИСИ ПРО МАЙДАН

Волонтерка Євромайдану Анастасія Савицька впорядкувала і готує до друку книгу-збірку дописів різних людей у соціальній мережі Facebook про Майдан.

Упорядниця розповіла, що минулої зими Facebook для багатьох став основним джерелом інформації і був надзвичайно корисним та необхідним у тих умовах.

За словами пані Анастасії, ідея створення такої книги належить їй та її другові, архітектору Андрію Миргородському. Однак добирала матеріали для публікації вона самостійно.

Facebook-пости у книзі будуть розміщені у хронологічному порядку – від листопада до весни. До збірки увійдуть дописи Катерини Сергацкової, Ганни Грабарської, Андрія Чернікова, Наталії Тарасової та інших. Зараз упорядниця працює над тим, аби отримати згоду кожного із авторів збірки, а також шукає видавництво, в якому вона вийде.

ВЕЧІРНІЙ ВІДПОЧИНОК

В Андріївській церкві стартував новий проект для київських романтиків – вечірні екскурсії давнім храмом. По суботях розповідатимуть цікаві історії для шанувальників старовини та охочих помилуватися внутрішнім оздобленням церкви.

Окрім цієї екскурсії, у Національному заповіднику «Софія Київська», до якого входить Андріївська церква, організують й інші креативні прогулянки: вечірня екскурсія по Софійському собору, Будинку митрополита, а на території Кирилівської церкви – квести для дітей.

КОСТЮМОВАНІ ЕКСКУРСІЇ В «СОФІЇ КИЇВСЬКІЙ»

Колектив музею «Будинок митрополита» розробив нову ексклюзивну костюмовану екскурсію «Прогулянка палацом XVIII століття». Гостям пропонують оглянути ті куточки території Софії Київської, які зазвичай закриті для відвідування, пройти тим шляхом, яким потрапляли до Будинку митрополита його господарі – київські митрополити, а також дізнатися цікаві відомості про їхнє життя та діяльність.

Екскурсія проводитиметься у вечірні години – о 17.30 кожної п'ятниці та суботи.

РОЗСЛІДУВАННЯ ПОНОВЛЕНО

Генеральна прокуратура України скасувала постанову слідчого щодо закриття кримінальної справи за фактом смерті українського композитора Володимира Івасюка.

Рішення ухвалили за результатами розгляду звернення члена Консультативної ради при Генеральній прокуратурі України.

ТЕЛЕПРОЕКТ ПРО КОНЦТАБІР

Український продакшн Signal Red, що входить до складу кінокомпанії Film.ua, та продакшн-компанія Saxonia Entertainment із міста Лейпцига (Німеччина) розпочали роботу над документальним телепроектом «Бухенвальд». У фільмі йтиметься про концентраційний табір. Режисер – Андре Мейєр, продюсер – Сімона Бауманн.

Стрічка знімається на замовлення німецького громадського телеканалу Das Erste, що входить до мережі ARD. Signal Red розробляє візуальні реконструкції в 3D анімації концтабору Бухенвальд, його території і основних об'єктів.

Прем'єра запланована на зиму-весну 2015 року на телеканалі Das Erste.

ФІЛЬМ ПРО ЄВРОМАЙДАН

Стрічка «Майдан» режисера Сергія Лозниці, яка презентувалася на 67-му Каннському кінофестивалі, вийде в національній прокат 24 липня.

Картину вже встигли переглянути у Франції, Польщі, Нідерландах та інших європейських країнах.

Зйомки тривали з грудня 2013 року до 22 лютого 2014-го (ночі найбільших розстрілів активістів).

Зазначимо, Сергій Лозниця – український режисер, що проживає у Німеччині. Розпочинав кар'єру з документальних фільмів. Однак у 2010-му його стрічка «Щастя моє» стала першою в історії українського

незалежного кіно, номінованою на Каннському міжнародному кінофестивалі.

У ДОНЕЦЬКУ СВІТЛИНАМИ ПОПУЛЯРИЗУЮТЬ МИР

У донецькому художньо-виставковому центрі «Арт-Донбас» проходить фотопроект «Чорне і біле... Black and White...» Представлено понад 40 світлин, зроблених протягом останніх трьох років у різних куточках світу: Венеції, Празі, Стамбулі, Сан-Франциско, на Мальдівах. Автор робіт Дмитро Іткін обожнює монохромне фото, 2012 року він випустив книгу «В&В. Фотографії з нотатками на полях», до якої увійшли знімки з подорожей країнами.

Серед екзотичних краєвидів кидається у вічі портрет чоловіка, зроблений у Донецьку біля стадіону «Донбас Арена» під час Євро-2012. Задумливий музикант грає на баяні, на попівці напис: «Ми за мир! Будьте щасливі!» Тему хиткого миру продовжують фото, зроблені у Парижі два роки тому. Одне з них – «Передчуття громадянської війни» – «портрет» кострубатого дерева в саду Тюльєри. Інша робота – «Мир, який тріснув» – зображення надцербнутого скла з написами «мир» мовами світу.

Популярність виставки (триватиме до 15 липня) доводить, що попри тяжкі «некультурні» часи, у донецчан зберігся потяг до мистецтва.

ФЕСТИВАЛЬ АКУСТИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Перформанси, інсталяції та концерти передбачає програма Міжнародного фестивалю акустичного мистецтва Klangkunst, що стартував у Бонні.

Усього близько 20 музично-шумових композицій будуть представлені протягом десяти днів у різних місцях центральної частини міста. Свої твори присвятили Бонну знані митці і початківці акустичного мистецтва з Німеччини, Австрії, США, Італії, Японії тощо.

ЮВІЛЕЙ БАХА-МОЛОДШОГО

Із нагоди відзначення 300-річного ювілею Карла Філіпа Еммануїла Баха – другого, сина великого німецького композитора Йоганна Себастьяна Баха – значну частину програми музичного фестивалю в Лейпцигу присвячено саме йому.

Фест проходить під девізом «Правильний підхід», що дає посилання до назви складеного Бахом-молодшим підручника «Versuch über die wahre Art das Clavier zu spielen» («Досвід правильного способу гри на клавирі»).

Старовинну музику обговорять імениті колективи, що спеціалізуються на творчості того часу.

Загалом в програмі заявлено близько 110 заходів, включаючи концерти в церквах і таких незвичайних місцях, як музеї та зоопарк міста.

ПРОЕКТ STREET ART

Google запустив проект Street Art, що став присвятою вуличному мистецтву.

Він є он-лайн-галереєю, до якої увійшло понад 5 тисяч фото графіті з усієї планети. Цікавим доповненням стали панорами і відеоролики. Збором матеріалу займалися фахівці паризького Інституту культури.

Серед світлин колекції Street Art є, наприклад, фото всесвітньо відомої нью-йоркської будівлі 5 Pointz, на стінах якої залишили свої автографи та малюнки кілька сотень вуличних художників із різних країн. У реальності ці зображення сьогодні побачити вже не вдасться, оскільки 5 Pointz вирішили знести.

У проекті використовували технологію Street View, яка дозволяє оглядати панорами вулиць із висоти 2,5 метра.

Street Art – розширення проекту Google Art, що дає змогу побувати у найвідоміших музеях світу і ознайомитися з їхніми експонатами. На сьогодні база включає близько 70 тисяч творів мистецтва.

БОЙКОТ ЧЕРЕЗ ЦЕНЗУРУ

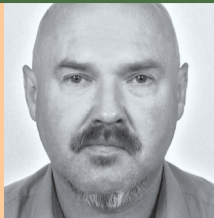
Видавництва та діячі культури, протестуючи проти цензури, відмовляються від участі в Московському міжнародному відкритому книжковому фестивалі (ММОКФ).

Зокрема, міжнародне історико-просвітницьке, правозахисне та благодійне товариство «Меморіал» повідомило, що знімає свою програму із заходу і переносить її на інші майданчики. До того ж, від участі в ММОКФ відмовилися премія «Просветитель», «Новое литературное обозрение» (НЛО), видавництво Согрус, Марат Гельман, Ліно Горалік, Польський культурний центр, «Новое издательство», Kolonna publications / «Митин журнал», Лев Рубінштейн, Артур Соломонов та інші.

Старт бойкоту дала заборона програми COLTA.RU на ММОКФ.

9 червня Мінкультури Росії надіслало організаторам ММОКФ листа, у якому інформує про заборону показу вистав «Душа подушки» і «Траводні».

редактор
Сергій БАХІН

ПОДІЇ

Директор – не диктатор

ПІД ЧАС РЕОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ЗАСТУПНИК МІНІСТРА ПООБЦЯВ
ПРИЗНАЧАТИ КЕРІВНИКА ТЕАТРУ ЛИШЕ ЗА ЗГОДОЮ КОЛЕКТИВУ

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КВЕСТ

Як залучити школярів до навчання знань у Національному музеї Тараса Шевченка. Тут нещодавно презентували квест «Карта Шевченкових пригод» для дітей 7–13 років. Проект розроблено за підтримки Міністерства культури України та Державного підприємства «Центр розвитку сучасного мистецтва».

Мандрували шляхами Кобзаря понад 30 вихованців київської гімназії № 107. Із нетерпінням вони чекали на початок незвичайної подорожі музеєм. У доступній та захоплюючій формі працівники закладу розповідали про життя і творчість Тараса Григоровича. Паралельно учні мали виконати завдання з книжки-карти. Вона складалася із семи розділів, які відповідали окремим залам. Завдання були такими цікавими, що навіть дорослі намагалися відшукати відповіді в оновленій експозиції. Потрібно було написати назву картини, рядочки з вірша, звернути увагу на деталі, порахувати предмети на картині тощо. У нагоді юним обдаруванням стали підказки в книжці.

Часу нудьгувати не було. Школярі так увійшли в роль «дослідників», що навіть не помітили як швидко все зробили. До слова, кожен, хто правильно виконав завдання, отримав приз.

Учасниці квесту Даринка та Софія захоплені такою грою: «Нам подобається дізнаватися щось нове, а тут ти засвоюєш знання, виконуючи різні завдання. Це краще, ніж сидіти на уроці».

Автор ідеї проекту Марія Оргунова розповіла, що квест розробили на допомогу батькам, які приходять із дітьми. Для залучення малечі до відвідування їхнього закладу, пропонуватимуть групові ігри.

«Так ми долучаємо молоде покоління до української культури, допомагаємо пізнати Тараса Шевченка», – додала пані Марія.

Наразі ця гра є лише в музеї, але планується розробка віртуальної екскурсії на власному сайті. Тож згодом всі очі, навіть ті, хто перебуватиме на відстані від експонатів, матимуть можливість взяти участь у грі.

До музею на презентацію гри завітав міністр культури України Євген Нищук. За його словами, квест є сучасним способом подачі інформації, який сприятиме кращому засвоєнню матеріалу дітьми. Подібні ігри практикують у Європі.

«Квест є пізнавальним, інтелектуальним форматом, до якого ми закликаємо більшість наших музеїв, – говорить Євген Нищук. – Він залучає до участі найменшешких, що важливо. Це «оживляє» музеї. По очах дітей бачу, що їм подобається. Є письменники, творчість яких проносять через усе життя. Серед них – Великий українець Шевченко. Його потрібно вивчати змалечку».

Аліна ОНОПА
Фото авторки

Сергій БАХІН

Кошти... Точніше, їхня відсутність. Це найгостріше питання, що раз за разом порушували митці під час експертної зустрічі «Нагальні проблеми галузі культури в регіонах». Захід відбувався у стінах Будинку уряду з одночасною трансляцією на чотирі міста – Львів, Дніпропетровськ, Одеса, Харків. Звітливо вмовляли про фінансування.

Нічого дивного. У той час, як державний бюджет «пиляється» шахтарськими й металургійними лобі на десятки мільярдів, бібліотекарі й музейники отримують від держави копійки. Як відомо, галузь фінансується за остаточним принципом...

ТОЛЕРАНТНІСТЬ, ТАЛАНТ, ТЕХНОЛОГІЇ

Театральний і кінокритик Олег Вергеліс перед зустріччю зателефонував знайомим митцям і журналістам у регіони; ідей у місцевих ентузіастів культури багато, наприклад, при музеї створити сучасний театральний центр. Нема за що. Хоча 5–10 тисяч гривень на реалізацію ініціативи не так уже багато, вважає критик.

Заступник міністра культури Олександр Журавчак розповів, що плани підтримки митців в його відомстві існують: 10–15 ініціатив заохочуватимуться – по 100 тисяч гривень. Готується ще одна форма допомоги – 250 стипендій для молодих діячів культури.

А ще заступник міністра пообіцяв боротися за максимальну 50-відсоткову надбавку до окладів для бібліотекарів. Щоправда, не в усіх областях можновладці нараховують ці кошти працівникам бібліотек. Мовляв, нема коштів у

місцевих бюджетах, зауважив О. Журавчак.

На брак грошей одночасно вказували і харків'яни, і дніпропетровці, й одесити, й львів'яни. Галичанин Орест Шейка бідкався, що минулоріч Міністерство культури майже не доклало зусиль щодо внесення 16 церков із Західної України (та Польщі) до списку ЮНЕСКО та й наразі на ці пам'ятки сакральної культури державні інститути не виділяють кошти. Письменник Роман Лубківський заявив, що Львів страждає через відсутність музеїв археології, театру, літератури, в той час як останніх не бракує в інших обласних (і не тільки) центрах. Також він запропонував створити своєрідний каталог, інвентаризацію проблем вітчизняної культури.

Мабуть, єдиною, хто не скаржився на безгрошів'я, була директор департаменту культури Вінниці Ірина Френкель, котра добре відома завдяки «Мистецьким вихідним» в обласному центрі. Вона розповіла, що у теперішніх скрутних умовах для того, аби вижити, спирається на три «Т»: толерантність, талант (що базується на креативності), а також технології. Саме гнучкі сучасні технології – вирішення наших фінансових питань, зауважила пані Ірина. Скажімо, для її департаменту кінче бракувало фахівця з комп'ютерної справи, тож за її проханням через міську сесію затвердили нову посаду.

ДОСТУКАТИСЯ ДО МОЛОДІ

Також митці просять реорганізувати систему функціонування бюджетних театрів.

Директор дніпропетровського театру Олександр Шарваров пропонує вдосконалити законодавчу базу, щоб усі працювали за контрактами. О. Журавчак застеріг, що реформа має бути проведена так, аби директор театру не перетворився у диктатора. Щоб той призна-

чався лише за згоди колективу. А заодно він оголосив, що триває конкурс на вакантну посаду керівника Одеської опери.

Про Одесу О. Журавчак згадав і в контексті того, що цьогооріч там уперше святкуватиметься День Військово-Морських сил України.

Директор Дніпропетровського музею імені Яворницького закликав посприяти затвердженню положення про громадський музей – часто-густо вони цікавіші за муніципальні; при цьому їхнє існування не зафіксовано адміністративно. А ще музейник поскаржився на невисокий інтелектуальний рівень працівників – тож запропонував влаштовувати обов'язкові курси підготовки й перепідготовки музейних кадрів.

На недостатній рівень освіти українців, насамперед, молоді, звернула увагу керівник громадської організації «Не будь байдужим» Оксана Левкова:

– За 23 роки ми так і не виховали молодь, яка б точно не стала гопниками, тітушками чи терористами. Історія, культура прищеплюють причетність до нації. А наші функціонери від культури так і не змогли довести середньостатистичному підлітку в Запоріжжі чи Донецьку, що Бандера і Шухевич ніколи не були зрадниками. Чи те, як завдяки Мазепі створювалися чудові зразки українського бароко. Ми й досі не можемо масово популяризувати яскраві сторінки вітчизняної історії, скажімо, славетну перемогу козаків із татарськими загонами над московським військом під Конотопом.

Без патріотичних фільмів, без сучасних форм донесення думки важко достукатися до молоді. Треба заохочувати її до українства розмаїтими методами, скажімо, літературними вечірками, рок-концертами на підтримку української мови. Зусилля і матеріальна допомога Фагота та Ірини Карпи в

їхньому громадському русі не здатні зробити кардинальний переворот у свідомості.

ХМЕЛЬНИЦЬКИХ ЧОВНИКІВ – ДО КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО

Підсумовуючи зустріч, О. Журавчак розповів про заходи, що планує робити міністерство. Це і паспортизація культури регіонів, і накладання мораторію на заборону культурних зон. На думку заступника міністра, заробляти кошти для культури можна за рахунок приватизації замків, що на балансі відомства, введення гастроляного збору для закордонних виконавців – із нього віддавати 60 відсотків місцевим осередкам культури.

Культура задля «заробітку» має поєднуватися з туризмом, вважає І. Френкель. Подієвий туризм може приносити значні кошти для закладів культури. Співпраця з туристичною галуззю має бути максимальною, переконаний О. Вергеліс. Наприклад, «човників», котрі приїжджають на базар до Хмельницького, варто залучати до відвідування чисельних пам'яток культури у цьому краї, і не тільки у Кам'янці-Подільському.

Також у планах міністерства реформування свого газетно-журнального видавництва, створення агенції культурних новин. Разом із іншими інформаційними структурами держави міністерство, наголосив О. Журавчак, має формувати медійний простір країни через театри, філармонії, та навіть цирки...

На його думку, країна має вкладати кошти в громадський сектор культури. Це взаємовигідний процес – адже саме він має найбільший креатив, і через це дає хороший продукт.

За словами Ірини Френкель, наше суспільство готове до змін, а культура має стати рівним гравцем на економічному рівні.

Фото Юрія ШКОДИ

редактор
Лєся САМІЛЕНКО

ІННОВАЦІЇ

Час потребує змін...

■ СУСПІЛЬНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ ПОЧНЕТЬСЯ З КИЄВА

Створити швидко Суспільне телебачення України (СТУ) не вдасться. Про це заявив голова Національної телекомпанії України Зураб Аласанія під час форуму «Київ – Суспільне телебачення». Існують формальності, що гальмують його створення, зокрема, Громадська рада не може постати раніше грудня. Отож, на появу громадської телеструктури можна очікувати лише наступного року.

У той же час набагато легше це зробити на місцевому рівні. У межах столиці менше бюрократичної тяганини і це дозволить оперативніше заснувати Суспільне телебачення Києва на базі існуючого ТРК «Київ». Як зазначила координатор ініціативної групи Рєна Назарова, більшість депутатів Київради схвалює цю ідею і готові втілити її у життя вже найближчим часом. Позитивно налаштований до СТК і новообраний міський голова Віталій Кличко.

Експерти, що зібралися на форумі, вважають, що творче наповнення нового каналу має скоригуватися у бік меншої заполітизованості. Новопостале телебачення повинно надавати пріоритет дитячим, культурологічним, історичним, пізнавальним програмам тощо. А набутий у столиці досвід стане у нагоді й майбутньому Суспільному телебаченню України, впевнений Зураб Аласанія. Після доопрацювання статуту СТК, внесення до нього всіх пропозицій, зокрема, наголошених на форумі, це питання ставитиметься до розгляду на сесії міськради, зазначила модератор заходу Рєна Назарова.

■ ГОЛОВНОГО «КІНОШНИКА» КРАЇНИ ОБИРАТИМУТЬ ПРОЗОРО

У столичному Будинку кіно обговорювали кандидатуру майбутнього очільника Державного агентства України з питань кіно. Це вже другі громадські слухання, на які прийшли понад півсотні фахівців галузі. На голову наразі балотуються два претенденти – кіно- і телережисер Андрій Дончик і продюсер із відомої кінодинастії – Пилип Ілленко.

«Кіно має стратегічне значення, – підкреслив міністр культури Євген Нищук. – Адже через художні образи на екрані людина сприймає світ, відповідно, формує світогляд. Вітчизняне кіно потребує оновлення, зокрема, у законах, а спілкування у такому товаристві допоможе виробити правильний шлях у реформах».

Пилип Ілленко і Андрій Дончик представили свої плани стосовно реформування галузі, розвитку мережі кінотеатрів, підтримки кіноосвіти, внесення законодавчих актів у сфері кіно. Також пролунала думка про вкладення інвестицій у молоде кіно, створення стартових можливостей для дебютантів.

Слухали претендентів віце-прем'єр-міністр України Віталій Сич, голова парламентського комітету з питань культури В'ячеслав Кириленко, актор і депутат Богдан Бенюк, письменники брати Капранови, кінорежисери Олесь Санін, Михайло Слабошпицький, Володимир Тихий, Михайло Ілленко, голова Спілки кінематографістів Сергій Тримбач, директор кінофестивалю «Молодість» Андрій Халпахчі, директор Кіностудії імені О. Довженка Олесь Янчук. Більшість із них поставили свої запитання кандидатам на керівну посаду.

У рейтинговому голосуванні взяли участь 43 особи. Голоси поділилися порівну – по 21 за кожного, одна картка не мала жодних позначок. Враховуючи важливість посади та великий резонанс, було ухвалено рішення про винесення питання стосовно голови Держкіно на найближче засідання уряду.

Лєся САМІЛЕНКО

За ініціативи віце-прем'єр-міністра України Олександра Сича в партнерстві з Міністерством культури в столиці відбувся культурологічний форум, на який із усіх куточків країни приїхали працівники виконавчої влади та місцевого самоврядування в галузі культури. Формат – обмін досвідом.

У виступах на семінарі «Культурна політика в діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування» посадовці висловили своє бачення інноваційних змін у загальному контенті стратегії розвитку культурної сфери.

Олександр Сич: «У політиці треба бути або гарячим, або холодним, але не теплим»

– В основі наших засадничих цінностей – все те, що створила нація протягом свого існування. Ми працюватимемо разом. Особисто мені завжди були цікавими пошуки відповідей на запитання: «Чого варта українська культура в контексті світового розвитку?» А сьогодні ми вже маємо стратегічні плани розвитку галузі. В Україні нині – 80 відсотків неукраїнської друкованої продукції, частина якої має характер антимоментального змісту. Держава почуває себе неповноцінною і на своєму кіноринку. 80 відсотків фільмів – російського виробництва і решта – американського, 5 відсотків музики!

Тож мета семінару може бути окреслена такими словами: «Чим фатальніша ситуація, тим креативніші думки народу». З управлінцем, який не розуміє ваги культури у формуванні суспільства, далі нема про що говорити... Військові події, що відбуваються, навели мене на роздуми про спільність японських та українських традицій в контексті патрі-

тичного виховання. Культура самураїв була головною в часи війни, що й вивело цю країну на головні позиції. Держави, які сильніші в своєму самобутньому розвитку, завжди є передовими в світі. Адже там в основі всього – Людина. А все решта, що її обслуговує. Тому культура повинна стати пріоритетною галуззю формування суспільства.

У політиці треба бути або гарячим, або холодним, але не теплим. Світ цінний тим, що має тисячі різновидів квітів-націй. І нам необхідно гідно відповідати на запитання: «Хто ми є?» Адже останні події довели, що громадськість не хоче сидіти в кутку тоталітарного способу мислення. Ми повинні зрозуміти, що хочуть читати наші діти, молодь? А на це досі не може відповісти кожен другий чиновник міністерства. Нині вже чи не в кожному селі діють місцеві громади. Це є сталою традицією в Європі та незвичним явищем в Україні. Тож перебудова бюджетного ресурсу повинна змінюватися, враховуючи участь громад у цьому процесі.

Юрій Ковбасюк: «Багатство держави визначає людський фактор»

Не менш яскравим та емоційно забарвленим було й вступне слово президента Національної академії державного управління при Президенті України:

– Із власної педагогічної практики знаю, що викладач, який читає з підручника, – поганий. З голови – кращий. А найкращий той, хто здатен не лише дати знання, а й надихнути, захопити аудиторію.

А далі високопосадовець розповів історію створення Національної академії підвищення кваліфікації. Цей навчальний заклад використовує в своїй роботі досвід 70 країн світу. Тут, на базі магістерських програм, засновано три інститути, в яких слухачі вдосконалюють знання з менеджменту, стратегічних проблем управління та інших сучасних та актуальних наук. Нині запроваджується і така інноваційна програма, як

світова культура і мистецтво. Але навчаються лише ті, хто досконало володіє іноземними мовами. Це – одна з головних умов вступу. Навчаються в НАДУ і випускники європейських вишів. Зараз тут підвищують кваліфікацію представники східних країн. А ще у планах – реформатування діяльності наукового інституту. Дуже цікавими є й нові програми: елітознавство та геополітика. Але багатство держави визначає, насамперед, людський фактор.

Олександр Журавчак: «Потрібно активізувати інтелект нації»

Доповідь заступника міністра культури Олександра Журавчака містила суто наукові дані щодо розробки стратегічної політики розвитку культури. Наукові дослідження працівників міністерства мають інноваційний характер. В основі доповіді прозвучало все найкраще, що пан Журавчак знає не лише з європейського досвіду. Інноваційні зміни вже відбуваються. А в Мінкультури є проблема роботи «на вчора». Ефективність латання локальних дір ні до чого позитивного не веде. Базова модель, яка буде закладена в основу динамічних змін у роботі міністерства та культурних установ держави, відмінна від усього, до чого звикли і чим керувалися раніше. Система жорсткої вертикалі в управлінні галуззю радикально змінюється на користь нової моделі, яка включає в свій контент участь громадянського суспільства. Адже критична маса – народжена роками, а політичні еліти – інші. Є еліта, є громадськість та індустрія апарату, яку важко змінити. Інноваційна модель передбачає співпрацю апарату, комітету з питань культури ВРУ та державного сектору управління, враховуючи діяльність незалежних індустрій. І головне завдання інноваційного плану міністерства полягає в налагодженні системної роботи в контексті співпраці всіх ланок.

Така модель, за словами Журавчака, успішно працює в Європі, але український варіант – це лише варіант мікромоделі-атому в новій системі. А ще доповідач продемонстрував аудиторії розробку базово-психологічної моделі інноваційного проекту. Вона складається з таких деталей: провокатори, конструктори та механіки й критики. Нині при міністерстві працює асамблея, діяльність якої поліпшує реалізацію проекту сповна. Адже участь експертної ради, до якої входять провідні фахівці, забезпечує успіх діяльності управління. Ця модель відкриває широкі можливості у плані підвищення динаміки процесу.

Новаторським є і представлення громадського сектору, що ділиться на певні експертні групи по напрямках. Кожний сектор має запропонувати дві особи, які делегуються в основу механізму. Громадськість із бюджетними організаціями співпрацює ефективно, коли представники культурної індустрії враховують державні інтереси і навпаки.

Передбачається й участь меценатів... А зміни в Податковому кодексі містять в собі звільнення меценатів від ПДВ та оподаткування гастролерів, що уможливить не лише наповнення казни, а й перерозподіл фінансів на розвиток культури. Адже, якщо на рівні влади є усвідомлення ролі культури в розвитку суспільства, то всі наступні ланки механізму стратегії працюють досить злагоджено.

А ще за словами заступника міністра: «Якщо Євромайдан запустив серце громадськості, то зараз потрібно активізувати інтелект нації. І це завдання повинно стати сенсоутворюючим стержнем державної стратегії».

Думаю, що всі учасники семінару не лише розповіли про стан справ на своїх ділянках роботи, а й задумалися стосовно конструктивної участі в інноваційній системі.

Фото надане прес-службою НАДУ

редактор
Світлана СОКОЛОВА

пам'ять

Як Фенікс із попелу...

ПРО ВІДРОДЖЕННЯ КИЄВА, ЗРУЙНОВАНОГО ВОРОГОМ ВЩЕНТ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВИТОВОЇ

Анатолій СИГАЛОВ

Автор статті упродовж 40-а років був членом постійно діючої комісії Київради з вуличних назв, видав серію довідників «Вулиці Києва». А ще дбайливо збирав маловідомі факти з життя діячів культури, імена яких закарбовані у назвах столичних вулиць.

О першій годині ночі, відповідно до планів командування Київського гарнізону, у наряд заступив цивільний загін місцевої протиповітряної оборони, у лавах якого перебував поет Йосип Уткін. Годинники показували 4.00. І раптом далеко в небі почувся гуркіт моторів. Невдовзі зі сторони Жулян можна було розглядіти групу літаків, від яких почали відділятися чорні точки, як з'ясувалося скоро – бомби. Одразу всюди загриміли вибухи.

Військовий комендант Києва, попри накази Москви «не піддаватися на провокації», першим у країні назвав речі своїми іменами: це – війна. Й оголосив тривогу по всьому Київському гарнізону. Описаним подіям Уткін присвятив вірш, який скоро став пісню. І з легкої руки Клавдії Шульженко його наспівувала вся країна: «...Київ бомбили, нам об'явили, / Что почалася війна...» Літератори Борис Лапін й Захар Хацревін започаткували хроніку подій «Київ – фронтове місто». Ось останній запис 18 вересня 1941 року: «Й ополченці, й санітарки, які виносять поранених, й старі робітники-арсенальці... трудящі інших заводів, які почепили на пояс в'язки гранат, й гармати, що стоять у глибині дворів, й армійські підрозділи... – усе це наш Київ, героїчний Київ». Письменники загинули на лінії оборони, а ввечері в рожі війська вдерлися в Київ. Вималювалася грабінницька суть фашизму: на захід завантажувалися ешелони із промисловим устаткуванням, музейними цінностями, іконами, старовинними книжками, класична ж література – спалювалася. Уткін зазначає: «...На мостових обривки старинних русских книг, / На улицах

обривки / Немецких фраз – и крик...»

Вірш киянина, надрукований у газеті «Известия», сколихнув іншого киянина – письменника і публіциста Іллю Еренбурга, який пише в тих же «Известиях» 27 вересня 1941 року: «Німці в Києві – ця думка нестерпна. Ми відплатимо їм. Наче птиця фенікс, Київ постане з попелу. Горе наснажує ненависть, ненависть підсилює надію».

Восени 1943 року Еренбург прибув у розташування І Українського фронту, аби по гарячих слідах зібрати матеріали про звірства фашистів у Бабиному Яру. Його запитав до себе командуючий фронтом генерал Ватутін, який сказав: «Щойно ми розробили план Київської наступальної операції, і є велике прохання воїнів І Українського фронту, аби й у нас з'явилася патріотична пісня, яка б зворушила душу й серце. Чи не візьмете Ви, Ілле Григоровичу, ініціативу зі створення такої пісні?»

...У якійсь землянці поблизу Лютижа Ілля Еренбург, його учень Євген Долматовський і композитор Марк Фрадкін заходилися створювати пісню. Еренбург завважив, що очікуються значні військові втрати, тому піднесений тон недоречний. Це й стало композиційною основою майбутньої пісні.

За кілька днів бічці й командири І Українського фронту на чолі з Миколою Ватутіним слухали слова: «...Кто погиб за Днепр – будет жить века...»

Пісня-балада миттю облетіла усі полки, дивізії, фронти, воїни співали її перед бойовими операціями, на сходах німецького рейхстагу.

«Київ звільнено»: 6 листопада 1943 року ці слова облетіли світ. А 15-го понівеченим Хрещатиком йшов Максим Рильський. За адресою вулиця Велика Підвальна, з до війни була розміщена Спілка письменників України, і голова її правління прийшов сюди. Як і все місто, подвір'я дихало кіптявою, злий вогонь вилизував безвіконні стіни. Поет не ставив собі за мету писати, але враження були надто сильними:

*До пограбованого дому
Вернувшись гостем мовчазним,
Вклоняюсь болеві людському
І всім могилам дорогим...*

На осінь 43-го припадають маловідомі публіцистичні на-

черки Павла Тичини. Ось уривок датованого 10 листопада 1943 року: «Гнівом закипає душа... коли дізнаєшся, що фашисти підпалили у Києві університет... публічну бібліотеку...»

Але в цьому й сила духу українського народу, що його підкорити неможливо. І наймерзніші засоби гитлерівців – масові розстріли, тортури, підпали – ніщо інше, як страх ворога перед українським народом, страх перед зростанням української культури, що розлилася наче море. До яких тільки підлих засобів не вдавалися гитлерівці – на окупованій ними Україні, і, зокрема, в Києві, вони оскверняли пам'ятники старовини, грабували музеї, розпродуючи потім цінності українського народу на своїх розбійницьких біржах. Але знищити нашу культуру їм не вдалося!»

Факт визволення Києва сколихнув Тичину, який вишукує яскраві епітети для характеристики міста:

*...Ти – наша слава,
помста за руїни,
Ти – невмируще
серце України.*

Поет пише знамениту «Пісню про Хрещатик», яка, зокрема, містить і залик: «Люба сестрисько, милий братику, попрацюймо на Хрещатику!», бере участь у розчищенні вулиці, як міністр освіти клопочеться про будинок для міністерства. Під час зустрічі з цього приводу військовий комендант Києва Саркис Мартиросян пригадав, як Павло Григорович 1939 року прочитав вірменським письменникам пророчого вірша:

*Розстановка сил у світі
І жорстока і складна
Ще Європа в ближнім літі
Стрепенеться аж до дна...*

Поет майже не помилився: 1 вересня Європа стрепенулася від початку Другої світової війни...

На фотознімках: Піднімають із руїн Хрещатик. Літо 1944
Вгорі – Максим Рильський (праворуч).

На другому – Павло Тичина та Олександр Безименський.

Фото з архіву автора
Повний текст статті – на www.uaculture.com

■ ДЕНЬ СКОРБОТИ І ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Зберігаючи історичну пам'ять про Велику Вітчизняну війну, в якій загинуло майже 10 мільйонів українців, 22 червня в усіх куточках країни покладуть квіти до меморіалів.

***

У Києві, у ввідному залі головної експозиції Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років» виставка «Пам'ятаємо...» презентує результати, отримані під час реалізації наукового гуманітарного проекту «Родинна пам'ять про війну». Упродовж 2013 року до проекту долучилися близько 50 родин із різних регіонів України. Основою виставки

стали матеріали 13 із них. Це – родинні воєнні історії, фото і документи, речові пам'ятки, передані ветеранами та їхніми нащадками до Меморіального комплексу. Музейники сподіваються, що виставка спонукатиме і вас звернутися до свого коріння і стати учасниками проекту.

***

У Луцьку в Меморіальному комплексі «Вічна слава» вшануватимуть пам'ять жертв війни в Україні.

***

У Рівному з 20 червня у бібліотеках діють книжкові виставки: «Друга світова війна: як це було» (Центральна міська бібліотека ім. В. Короленка); «Безсмертна велич Перемоги» (Бібліотека – філія № 2); «Всіх пам'ятаємо, і мертвих і живих» (Бібліотека – філія № 6); «На вічну пам'ять народу» (Бібліотека – філія № 9); «Дай, Боже, ніколи війни нам не знати» (Бібліотека – філія № 10).

У Кіровоградській обласній бібліотеці для юнацтва ім. О. Бойченка триває книжкова виставка «Війна далека... але пам'ять з нами». Вона нагадує про важливу роль перемоги у Другій світовій війні для збереження миру у всьому світі.

■ НА МЕЖІ КАТАСТРОФИ

Експозиція під такою назвою відкриється 20 червня у Кіровоградському обласному художньому музеї.

■ ОКУПОВАНЕ МИСТЕЦТВО

До 22 червня відвідайте однойменну виставку. Вона представлена в Тернополі, в арт-галереї Спілки художників. Представлено картини на тему «Кримські художники проти сепаратизму» – митців не лише з Криму, а й з Москви, Запоріжжя, Харкова, Миколаєва, Ужгорода.

■ ЖАЛОБА ЗА ЗАГИБЛИМИ ВІЙСЬКОВИМИ

У Дніпропетровській області дні жалоби за загиблими військовими зі збитого літака Іл-76 триватимуть до 27 червня.

«Період до 27 червня 2014 року оголосити днями скорботи, відмінити всі розважальні заходи, внести відповідні зміни до регіональних теле- та радіопередач», – йдеться у розпорядженні голови Дніпропетровської ОДА Ігоря Коломойського.

Відомо, що в літаку, окрім 9 членів екіпажу, перебували 40 військових, які загинули. Найбільше серед жертв – десантників із Дніпропетровщини.

■ ГОТУЄТЬСЯ ПРОВОКАЦІЯ?

Згідно з повідомленням Релігійно-інформаційної служби України, 22 червня об'єднання «Православний вибор» і «Союз православних громадян» планують провести у Києві хресну ходу «проти війни на Донбасі та євроінтеграції України». За словами організаторів, вони протестуватимуть проти «інтеграції країни в чужу і ворожу нашою народу західну цивілізацію – Євросоюз-евросодом», бо «Україна є складовою частиною православної цивілізації». Акція присвячена 73-й

річниці початку «війни Заходу проти Руського миру». А, можливо, демонстранти просто хочуть, щоби російські ЗМІ показали картинку «утісників православ'я в Україні»?

Хресна хода вирушить «від Києво-Печерської лаври», що зробить святинню нібито співучасником події і це буде черговою проблемою для УПЦ (МП).

Хоча проросійські «православні громадяни» навряд чи отримають благословення УПЦ (МП) на цю відверто політичну, а не церковну акцію.

редактор
**Олександр
ЯРОШЕВСЬКИЙ**

рідний край

Болюче питання – Крим

■ ХТО ВИНЕН І ЩО РОБИТИ?

Нині важко сказати, хто і коли у Криму прогледів відсутність патріотичного виховання молоді, а особливо відсутність українського патріотизму у старшого покоління. Можна погоджуватися чи сперечатися з тим, що закидають літнім – палку любов до колишнього СРСР. Хоча більшість з родин відставних офіцерів Радянської Армії з «советским мышлением», як колись казав Михайло Горбачов, й насправді «хотіли б померти в Росії». Не змогли полюбити вони Україну. Не сталося... І наслідки виявилися страшними.

Можна довго, розумно й дотепно говорити про відсутність в державі на постійній основі виховання патріотизму кримської молоді, про відсутність його підтримки для дорослих державою чи будь-ким. Можна довго та з боєм наводити ще й ще приклади антипатріотизму, робити розумні висновки та прописувати пропозиції щодо їхньої реалізації. Можна... але, мабуть, вже ніколи. Перевіряє життя вже, наскільки ось оте збите слово – «патріотизм» – має реальне існування в сьогоденній Україні, в Україні, що вмирає, як вмирає зернятко в ґрунті, щоб дати омріяний врожай. І час розмов, він, певно, скінчивсь. Ще вчора. Час діяти. Як? Ну, то вже як тепер кожному його серце підкаже.

■ ОСТАННІЙ САЛЮТ

Цьогорічну виставу до Шевченкових свят готували, м'яко кажучи, нервово. До ювілею не було ані свіжих ідей, ба думок, навіть приблизних. Ліпили із фрагментів торішнього доробку, розбавляли скрипкою й танцями, двічі переносили самі заходи... нарешті се стало. Це зовсім не було достойно ані ювілею, ані колективу, бо... Не варто, мабуть, нагадувати, що цього березня переживав наш Крим. Тоді ми ще не знали, а сказав був хто – не повірили були, що може бути в сто разів страшніше! Світ – так здавалося – не ослизавсь у прірву Третьої світової війни от лише тому, що наші – в Криму – не стріляли. Не стріляли! Тепер про це можна судити так чи отак, не як тоді. А тоді, із запізненням, гарячковим нібито похапцем, ювілейна композиція почалася, пішла, закінчилась... і раптом: «Слава Україні!» – сказав ведучий до залу, що вже у ньому підіймалися на вихід люди. Зал завмер, щось ніби прошепестало... «Не чую! Слава Україні!» рвонуло зі сцени. «Героям слава!» – радісно гримнув зал.

Розходилися ледь, що не щасливі. А за тиждень чи може за 10 днів з того ми вже їхали з Криму, чи не назавжди, – і вже майже виїхавши, далеко на півночі, за Джанкою, там, де рейковий шлях закладає широку дугу, несподівано, бо і не думалося, що з такої далечі їх може бути ще тут видно – там, далеко на півдні, чітко дістав зір красвид на далеку-далеку тонесеньку смужку над обрієм. Боже! Та то ж Кримські гори!

Серце, підкажи, що треба робити...

Фото автора

**Олександр
ЯРОШЕВСЬКИЙ**

Україномовний радіожурналіст Олександр ЯРОШЕВСЬКИЙ із міста Судак, нині через несприйняття того, що сталося в Криму перебрався до Києва. Але йому болить рідний край. І Олександр не перестав ставити собі запитання: що це було та як таке могло статися... Пропонуємо читачеві його погляд на відомі події.

Усе, що відбувається, має причину – на цьому побудований Всесвіт. Так кажуть філософи і, мабуть, вони мають рацію. Час аналізу витоків того, що вже відбулося, настає пізніше, коли вже не так гостро щемить – незалежно чи це соловий шем звитяги, чи гірко-та втрати. Суєтний світ звично вказує на матеріальні чинники, аж невагома душа борсається зрозуміти, де схилене в тому, для чого немає підґрунтя у важкій матерії буття. І нехай фахівці доводять економіку Кримського зриву, вказують на нафту, газ, геополітичне становище Криму у світі, а люди? Ледь не два мільйони мешканців «сонячного півострова», що зараз святкують чи терплять, чекають чи шукають варіантів подальшого існування в Криму та на вигнанні? Що це було? Як сталося це?

«ПОВЕРНЕННЯ ДО РОСІЇ»

Є офіційна нібито статистика громадянської складової втрати Криму для України. Наче не більше 38 % електорату (30 %, 34 % – різні, але десь такі, цифри, та ще й із посиленням на російській джерела) висловили свою думку щодо майбутнього на папірях «бюлетенів» «референдуму» 16 березня. Можливо, десь так і було. Але ось «із перших вуст»: село Морське поблизу від Саудака. 1700 виборців. 1300 прийшли, двадцятьє, не як усі, поставили позначку в другому пункті, довірливо вважаючи, що це – «за Україну». Сам Саудака, виборча дільниця в «пролетарському» передмісті: відповідно десь 1300 виборців, 1125 – явка, 944 – пункт перший, тобто «за Росію» відверто. У середньому – ті самі приблизно 90 відсотків, що відмовилися від держави Україна на користь ніби власної «самостійності» – щодо якої ніхто не мав ілюзій, що то є «повернення до Росії».

От, досі ще не з'явилось в тексті слово «патріотизм», але саме про нього... Куди він чи вона, ота визнана й стала чесною громадянська й людська – де воно з нашої Тавриди щезло, і в цьому «хто винуватий?»... Усе! Бо два інші питання лапідарної тріади буття – «що робити?» та «з чого почати?» вже й поки що не мають оперативного сенсу.

Важко дати собі й людям ради про речі, яких не було.

Мали бути – але ж не відбулися, або відбулися вони якимось собі дивним способом, та самі собі суперечать.

КОЗАЦТВА СУДАКА І «ЛІСОВА ПІСНЯ»

Трохи фактів, трохи коментарів до світлин із Криму останнього десятиріччя, з мого Саудака. Про «патріотичне виховання».

Футбол у другій школі міста, турнір, влаштований Суразькою козакою громадою між шкільними командами району. «Хорунжий» Олег Харченко, праворуч від нього прапор кримський, а ліворуч, поза кадром, прапор України. Під чийм прапором стоїть «козак»? Це рівно 10 років тому. А ось – «Заповіді казака». Пункт 3: «Говори на руском языке». Пункт 4: «Присягни на верность православному государю Российскому (если Бог дарует его нашему народу)». Усього 9 пунктів того ж типу. Тоді це здавалося майже невинними й трохи смішними іграми дорослих дітей, що вони не догравалися у дитинстві у «козаків-розбійників»... І таких «козаків» в одному тільки Саудаку було не один і не два, ба чотири чи сім. Жодного українського серед них не знайшлося.

А художня самодіяльність на сцені міського Будинку культури, вистава за «Лісовою піснею» Лесі Українки – до Лесиною дня народження. Мавка кожного року інша й незмінний Свят Мисів ака Мирон. Це студія «Смерічка», люди, що хотіли себе зберегти українцями й розповісти хоч трохи про Україну людям свого міста, створили цей народний колектив! Але: щоплоного – сумна «Лісова пісня», щопоберезня – сумна вистава про Тараса – в останні два роки – про всі його марні спроби змонтувати для себе тихе щастя сімейного життя. (Звісно, великих поетів в нас трійко, та «Захара Беркута» за Франком спіткала зла доля перманентних репетицій, що так вони й не вибухнули прем'єрою.) Аудиторія – родичі, друзі акторів, школярі «за програмою». Незмінні траурні вечори про Голодомор. Незмінні траурні вечори про Чорнобиль. Суворі та сумні українські пісні мав у своїм репертуарі й наш камерний хор «Гармонія»: «Обніміте ж, брати мої, найменшого брата...» Трагедія та сум, терпіння й горе – така, на погляд глядача ото є – така вже вдача України! Єдина розрядка крізь увесь той сум, восени десь – Павло Глазовий із його дотепним побутовим гумором, ось бо й усе, ось бо таке.

УКРАЇНСЬКИЙ КЛАС У ШКОЛІ МАЙБУТНЬОГО

І нарешті – школа. У світлині он хлопчина з українським прапорцем – він один із 12 учнів українського 4-го класу в Сонячній Долині. Бачимо, не піонер, бо йому не виповнилося ще 10 років. Теж давно було, мабуть саме цього року ці діти закінчили ту «школу майбутнього», де, попри всю експериментальну її майбутність, зберігалася піонерська дружина, а клас український якимсь дивним дивом створився, ще й навчалися в ньому приблизно порівну як діти з українських сімей, так і зі ширих російських та, звісно, з кримськотатарських теж. Український клас було створено свого часу й у нашій другій школі, були (а, може, й досі є) українські невеличкі класи принаймні ще в одній із сільських шкіл району. За раннього Ющенка спостерігавсь певний підйом української теми у школах, що найбільш щемно – дітям це дуже, дуже подобалося! Міг на власні очі й вуха спостерігати їхню, численних дітей й багатьох педагогів, цікавість, радісну захопленість, довірливе сподівання на прихід чогось свіжого, цікавого, широго, рідного, перспективного, такого, що нарешті дає опору сенсу життя, виводить його з побутового кола до справжнього – тобто, це не було чимось «штучним», на таке жадібно й гостро очікували... але ось, зась, усе скінчилося мабуть того ж бо вже року. Але було кілька Вчителів, що вони змогли втримати це. Може, ті діти з Ялти, що заспівали на цьогорічному своєму «останнім дзвінку» українського гімну – вони зберегли те чуття та спромоглись. Як діти Танкового, що під Бахчисараєм та учні Української гімназії Сімферополя, як героїчні севастопольські курсанти. Ті, що зберегли Україну в серцях.

Ось такі невеличкі факти, може, зовсім дрібні, та вони є.

Фото автора

редактор
Леся САМІЛЕНКО

МИСТЕЦЬКИЙ ЛЬВІВ

Культурна столиця України

■ ГАЛИЦЬКИЙ ПІКНІК

Фестиваль «Львів на тарілці» пройде з 28 до 30 червня у Шевченківському гаю. На вас чекають із хорошим настроєм, карематами та кошиками, які на ярмарку ви щедро наповните галицькими смаколиками. На галявині облаштують імпровізовану кухню. А ще тут можна поспівати та потанцювати, відвідати майстер-класи та частування за участю львівських родин, галицьких господинь та відомих львів'ян, а також гостей міста. Майстер-класи за участю львівських майстрів із гончарства, створення коників та ляльок-мотанок, живопису, витинанки та інші.

Щодня – виступи улюблених виконавців та гуртів. Серед них Олег Скрипка, Скрибін, Тарас Чубай та «Плач Еремії», «Йорійклоц», «Джалапіта» і концерт-жемсейшн: усі, хто грає на музичних інструментах, приносять їх із собою у гай та долучаються до музикантів.

Арт-проект «Кольорові піаніно» – гості разом із художниками розмалюють фортепіано та долучаться до гри на ньому. А в останній день на цих інструментах зіграють музиканти. Піаніно ж подарують школам Львова.

Гривня з квитка – на потреби війська. Хочете підтримати українську армію? Беріть родину та друзів і приходьте у гай!

■ РЕНЕСАНС СТАРОЖИТНОСТЕЙ

Міжнародний фестиваль ретро-автомобілів «Леополіс Гран Прі» відбудеться 26–29 червня. У рамках – міжнародний автопробіг історичних транспортних засобів, автомобільний парад-карнавал і театральні-костюмований конкурс

«Елегантії». А ще будуть: дитяче автомобільне свято, екскурсійно-навігаційний квест та семінари для журналістів спеціалізованих видань.

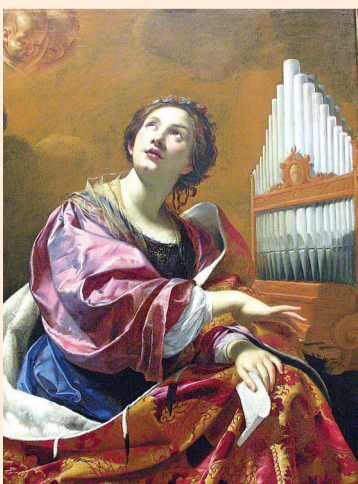
Тож фест дасть змогу пережити справжній азарт перегонів трасою так, як свого часу це зробили Ганс Штук і Рудольф Карачіолла, П'єр Вейрон та Анет Роз-Ітьє, Ренато Балестреро та Вікторія Орсіні, Максиміліан Хардег і Ганс Чайкоф, Бруно Сойка та Ян Кубічек.

Фестиваль – це батярська вечірка, командорський бал, та вперше в історії заходу – ексклюзивний ретро-аукціон.

■ ФЕСТИВАЛЬ ДАВНЬОЇ МУЗИКИ

XI фестиваль давньої музики під титулом «Майстерня барокової музики» чекає гостей 24–29 червня. У рамках – курси виконавства на бароковій трубі (проф. Томаш Слюсарчик, Польща), віолі да гамба (проф. Петер Беновіч, Австрія), курс вивчення та застосування барокових строїв (Марек Топоровскі, Польща). Викладачі – відомі в музичному світі виконавці.

Після фестивального циклу у Львові та Ужгороді – програма «Церковна музика Речі Посполитої XVII століття. Марцін Мельчевський і його школа». Яскрава звукова фреска перенесе слухачів в епоху творення полікультурного і поліконфесійного музичного середовища Речі Посполитої, в якому визначальну роль зіграла творчість королівського maestro di cappella Мельчевського і діяльність постоїлої під її впливом Віленської школи.

Львів виправдано носить звання культурної столиці України, адже саме тут відбувається найбільша кількість фестивалів, проводиться наймасштабніший в країні книжковий форум, най'якніше лунає джаз і справжні українські традиції тісно переплітаються з європейською культурою.

Міська влада поставила на туризм – і не прогала. Львів стрімко розвивається в цьому напрямку, приймаючи щодня тисячі туристів, а у фестивальный період до десяти тисяч щодня. Про місто ходять легенди, а професіонали з інших регіонів пильно спостерігають і обговорюють досягнення колег. Системно розвиваючи туристичну дестинацію, адміністрація досягла головного – місто заграло новими барвами, люди працюють, займаються улюбленими справами, отримуючи від цього задоволення. Цікаво, що за дослідженням міжнародної консалтингової компанії Monitor Group, яка розробляє стратегію конкурентоспроможності Львова, великий потенціал має саме туризм та IT-сектор. Це два найпривабливіших кластери розвитку у Львові.

Городяни зрозуміли, що на красі свого міста можна заробляти. У галузь гостинності прийшла молодь – творча, розумна, креативна. Зараз розвивається не тільки сервіс туризму, а й суміжні сфери послуг. Створюються нові атракції, наприклад, приватні музеї, галереї, нові творчі майданчики. Від розвитку дестинації вииграють усі, насамперед самі львів'яни. Місто відрізняється невимушеною атмосферою, великою кількістю творчих людей, а відповідно й масш-

табними культурними подіями, які тут відбуваються упродовж року.

Проте це системна робота влади та бізнесу. Вдалося створити Львівський туристичний альянс, що представляє всі сектори туристичного бізнесу. Громадське об'єднання взяло на себе значну роботу з маркетингу та промоції міста і це дуже добре. Бізнес найкраще знає актуальні потреби ринку.

Комфортне перебування туристів забезпечує єдина туристично-інформаційна система. У Львові розуміють, що без професійної інформаційної інфраструктури, розвитку туризму на відповідному рівні не

буває. За підтримки програми фінансування TACIS було реалізовано проект «Створення туристично-інформаційної інфраструктури у Львові». Зроблена робота із зовнішньої доступності туристичних об'єктів за допомогою уніфікованих багатомовних носіїв інформації – вказівників, планшетів, карт, табличок із назвами вулиць. Також у туристично-інформаційних центрах (центральний – у приміщенні Ратуші на площі Ринок, інші в аеропорту та на залізничному вокзалі) розповсюджується рекламно-інформаційна продукція. Як правило, кілька мовами.

Зараз Львів активно розвиває діловий туризм, напрацьовує нові транспортні маршрути, з інноваційних проектів – розпочалася робота із впровадження City Card.

Але для подальшого розвитку галузі вкрай необхідна державна підтримка. Законодавство в сфері туризму на сьогодні не відповідає вимогам часу. Наприклад, нема чітких та зрозумілих вимог із надання послуг проживання, харчування, стандартів якості роботи екскурсіводів та гідів-перекладачів. Повністю відсутнє поняття туристично-інформаційний центр, загальном термінологія дуже застаріла та потребує оновлення.

Зараз відбувається робота із внесення відповідних змін до Закону про туризм в Україні. Це важливо, бо внутрішній туризм має активно розвиватися та стати пріоритетним у нашій країні.

Яніна ГАВРИЛОВА,
експерт проектів ЄС із туризму
Фото Григорія ФЕСЕНКА

На фотознімку: головний спеціаліст Центру туристичної інформації Ольга Скубельська

Джазовий молебень за загиблими

IV міжнародний джазовий фестиваль Alfa Jazz Fest, який планувалося провести у Львові, на жаль, не став повноцінним...

Ані гламурним, ані феєричним. Організатори не врахували того, що в Україні щодня відбуваються події зовсім не передбачувані і зовсім не музичні чи духовні, а болючі та трагічні...

Майже одразу після відкриття дійства, увага меломанів та громадськості була прикута до того, що сталося на Луганщині та сколихнуло серця всього світу. І загибель майже півсотні пасажирів екіпажу літака повернула хід історії фесту зовсім інше русло.

Тож Alfa Jazz Fest змінив свої плани і переформатував програму. «У зв'язку з трагічними подіями, які відбулися на Луганщині, оргкомітет Міжнародного джазового фестивалю висловив щире співчуття рідним та близьким загиблих та оголосив: усі заходи починатимуться хвилиною мовчання. Окрім того, під час концертів усі охочі можуть залучитися до благодійної акції збору матеріальної допомоги сім'ям загиблих. Перед сценою встановили спеціальні бокси, якими опікувалися фестивалні волонтери. А музиканти переглянули свої концертні програми та змінили репертуар. Заплановані на 15 червня концерти та благодійний пробіг «Джазова миля» скасували. У суботу у Львові відбувся реквієм. Запалили свічки, разом помолитися за загиблих...

«Прошу всіх приєднатися до цієї молитви і бути разом із цивілізованим світом, – закликав мер міста Андрій Садовий. – Щоб усі побачили, що зірки, які прийшли до Львова, моляться разом із нами за мир в Україні». Молебень відбувся на площі Ринок.

Утім нападки на фест почалися з першого дня його проведення. Уже в суботу зранку, після трагічної звістки, майже півсотні українських військовиків, що несуть службу на Луганщині, та львівські активісти звернулись до мера Андрія Садового з проханням скасувати всі концерти фестивалю джазової музики. На захист виступи-

ли українські зірки, серед яких і Святослав Вакарчук.

Увечері в столиці Галичини, як і в Києві, громадяни зібрались біля резиденцій московських дипломатів, що недалеко від центру міста. Близько сотні львів'ян, здебільшого молодь, принесли із собою свічки і запалили їх. (Одним із загиблих був і мешканець Львова). Мітингувальники не намагались прорватися до будівлі посольства, а стояли неподалік зачинених кватирок. А за їхніми діями уважно спостерігала міліція. Пізніше місцеві активісти встановили біля воріт резиденції дерев'яну труну з написом «Путін».

Ось так несподівано і непередбачувано завершився джазовий форум, який кілька років поспіль радував своєю програмою львів'ян та гостей міста. Прикро...

Але і про музичні радощі розповісти варто. Адже в рамках фестивалю за значний вклад у розвиток джазу нагороджено американця Чарльза Лайта. Тож українсько-американський творчий альянс став однією із приємних подій, що відбулися у Львові, який, як європейське місто, завжди любив джаз.

Лариса БЕЗСМЕРТНА
Фото Григорія ФЕСЕНКА

редактор
Наталія ЗІНЧЕНКО

МИСТЕЦЬКИЙ ЛЬВІВ

■ ПРИТЧА ПРО БЛУДНОГО СИНА

Експозиція народного художника України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, академіка Академії мистецтв України – Любомира Медвідя «Ремінісценції (Притча про блудного сина)» у Національному музеї імені Андрея Шептицького працюватиме до 23 червня.

«Ремінісценції» – це більше проект, ніж виставка. Картини складають певну смислову і формопластичну цілісність на тему перипетій, проблем чи іпостасей блудного сина. Зрозуміло, експоновані полотна – не ілюстрація євангельської притчі, лише навіяні нею образи, ремінісценції, асоціації, дилеми, гротески... У цьому значенні проект – швидше етична, ніж естетична програма.

■ «ЛЯЛЬКАР'Т»

У мистецько-культурному центрі «Art-e-fakt galereja» на базі «Школи мистецтв Оксани Бондарук» 20 червня відкриється перша тематична виставка в рамках I Міжнародного фестивалю авторської ляльки «Лялькарт». Експозиція під назвою «Сонце, Море, Любов...» об'єднає роботи понад двох десятків майстрів із різних куточків України, а також із Польщі, Білорусі та Росії. Триватиме лялькова виставка десять днів – до 30 червня.

Русалонька, пара закоханих піратів, миші-матроси, руде дівчисько із самокатом, ведмежата-морячки, дівчинка-перлінка із мушлею в руці... Це далеко не повний перелік авторських ляльок, які можна буде побачити на виставці «Сонце, Море, Любов...» Кожна робота повертає нас у дитинство, змушує усміхатися і вірити в те, що світ довкола сповнений добра.

«Лялькарт» – новий, актуальний, сучасний, соціальний проект у сфері освіти, мистецтва та культури, розрахований на широку аудиторію учасників та відвідувачів, – зауважує автор та засновниця Міжнародного фестивалю авторської ляльки «Лялькарт», господиня «Art-e-fakt galereja» Оксана Бондарук.

■ «МИНУЛЕ У «ЦИФРИ»

У Центрі міської історії Центрально-Східної Європи відкрилася виставка «Минуле у «цифрі»: місто, історія та цифрові технології», яка триватиме до 11 липня.

Мультимедійна виставка, реалізована професійною командою істориків, дизайнерів, IT-спеціалістів.

Протягом останніх років Центр міської історії реалізовує проекти на перетині «традиційної» та «цифрової» історії. Це насамперед проекти, відкриті для користування онлайн.

«Інтерактивний Львів» показує багату історію Львова за допомогою цифрової карти, яка візуалізує дані про пам'ятки архітектури, впливових особистостей та культурні процеси міста. База даних «Міського медіа архіву» включає «Урбаністичні образи», «Карти міст», «Міське відео» та «Мої розповіді», які є добіркою оцифрованих історичних матеріалів про міста і містечка Центрально-Східної Європи.

Цифрова історія – підхід до досліджень та представлення історії, який використовує цифрові технології та засоби. Для такої історії важливі поняття як база даних, гіпертекст, мережа тощо, які не заперечують попередніх досягнень та ідей історичної науки.

■ «ДВІ ДУШІ» ОЛЬГИ ТУРЕЦЬКОЇ

До 29 червня триватиме виставка художнього скла Ольги Турецької «Дві душі» у галереї сучасного мистецтва «Зелена канапа».

Художниця Ольга Турецька переконана у тому, що «Скло має свою «душу», свій характер, своє життя. Це постійна співпраця з матеріалом, ти ніби спілкуєшся з ним, інколи на нього сердитися, інколи ним захоплюєшся... Кожного разу, коли відкривається муфельна піч для випалювання скла, існує момент несподіванки. Не можна бути впевненим в тому, що вийде саме те, що ти задумав».

Надія ПАСТЕРНАК

На території колишньої пересильної тюрми № 25 у Львові та на місці єврейського гетто створюється музей «Територія терору», де можна буде розмістити повалені пам'ятники епохи тоталітаризму з усієї України.

ДАНИНА ДЕПОРТОВАНИМ УКРАЇНЦЯМ

Це буде справді новітній музейний заклад, не подібний до музею в класичному розумінні цього слова, і займатиме він майже півгектара території міста недалеко від його центру – між вулицею Джерельною та проспектом Чорновола. Саме з проспекту буде центральний вхід до цього незвичного музею. Він приведе до круглої центральної площі, де встановлять пам'ятник депортованим українцям.

Як зазначив директор Меморіального музею тоталітарних режимів «Територія Терору» Тарас Чолій, такого монументу в Україні ще немає. «Сотні тисяч людей депортували, десятки тисяч, а то й більше не повернулися з цих місць, а жодного пам'ятника за 23 роки незалежності так ніхто й не поставив. Ми ще їх не шанували, а уже маємо новітні депортованих українців. Не віддавши данину попередникам, вже терпимо по другому колу... У музеї розповідатимемо не лише про депортованих чи загинувших українців, але й про євреїв (частина музею займатиме територію колишнього гетто), поляків, бо вони також мали свої чорні сторінки історії тут – ось такий інтернаціональний матеріал».

На вході до території музейного табору будуть встановлені символічні ворота, які були в Янівському концтаборі, а з правої сторони від цих воріт експонуватимуться повале-

Територія терору

МУЗЕЙ, ЯКОГО В УКРАЇНІ ЩЕ НЕ БУЛО

ні пам'ятники епохи тоталітаризму, в різний спосіб – вертикально, горизонтально, у вигляді якихось інсталяцій. «Це можуть бути різні монументи: Леніну, Сталіну, робітників, колгоспників, – каже мій співрозмовник. – Наш музей у Львові готовий прийняти пам'ятники з усієї України. Не потрібно їх розбивати, знищувати, достатньо зв'язатися з нами, і домовимося, як доставити пам'ятник до Львова».

ГОЛОКОСТ І ГЕТТО

Навпроти алеї пам'ятників тоталітарної доби буде Стіна пам'яті зі списками людей, які були депортовані чи вивезені через цю пересильну львівську тюрму. Ці списки мають постійно доповнюватися – в міру появи нової інформації. Далі буде встановлений відреставрований «вагон-телятник», в якому колись перевозили людей. Тижнями, місяцями вони їхали до далекого Сибіру в таких нелюдських умовах... Будуть відновлені дерев'яні спостережні вишки, огорожа з колючого дроту і дерев'яні бараки, в яких жили вивезені співвітчизники. Чотири таких бараки будуть сполучені між собою, і в них розміститься основна експозиція музею. «У першому буде представлений період «перших совєтів», – продовжує розповідати Тарас Чолій. – У другому баракі – період німецької оку-

пації і все, що пов'язане з Голокостом і львівським гетто. Третій – це вже «війна після війни», коли вона формально закінчилася, але в Західній Україні тривала ще довгих десять років. Це розповідь про те, як галичани вдруге зустріли радянський режим – не так, як вперше, з хлібом-сіллю виходили. Вдруге було все інакше: підпілля, Українська повстанська армія, тривала боротьба. А ще представлення історії ГУЛАГів, як вивезені люди перебували на тих нових місцях. В останньому баракі – період пізнього радянського режиму: «світле майбутнє» часів Брежнєва, інших генсеків, війна в Афганістані, Чорнобиль, боротьба шістдесятників і як КДБ діяло проти них, а на стіні зліва покажемо матеріали про радянську пропаганду, яка твердила, що у нас все класно, йдемо у «світле майбутнє», а в результаті прийшли до краху... Ось у такий хронологічно-інформативний спосіб хочемо представити музейну експозицію».

ІНТЕРАКТИВНИЙ ПІДХІД

Усе це доповнюватиметься сучасними мультимедійними засобами: проекторами, великими екранами, спеціальними творчими інсталяціями і світловими ефектами. Переважна більшість інформації подавати-

меться не у вигляді текстів, а через аудіо- і відеоспогади людей, які були причетні до цих подій, які були депортовані чи заарештовані. Уже упродовж кількох років львівські науковці-ентузіасти записують такі спогади, і це – безцінний історичний матеріал і живі музейні експонати. Зібрані тисячі старих світлин і спогадів людей...

Місто виділило для цього музею понад півгектара території, уже виготовлена проектно-кошторисна документація. Вартість – 16 мільйонів гривень. Вдалося знайти інвестора, який готовий вкласти такі кошти у проект – це фірма, яка має певні інтереси у будівельному бізнесі Львова. Взамін за цю інвестицію місто готове запропонувати їй відповідну земельну ділянку чи якесь комунальне майно. Сесія міської ради найближчим часом має це розглянути.

«Хочемо, щоб це був такий сучасний інтерактивний музей, де б навіть дитина могла сприймати таку непросту інформацію через сучасні носії, – підсумовує свою розповідь Тарас Чолій. – І цей музей має стати простором для обміну історичним досвідом між поколіннями, осередком альтернативної історичної освіти, майданчиком для міжнародного діалогу та роздумів про минуле задля генерування ідей щодо майбутнього».

Фото із сайту музею

У Львові на вулиці Лесі Українки колишнє арт-кафе «Стодола» змінило вивіску і тепер називається «Правий сектор».

В інтер'єрі – дерев'яні столи і стільці, на бочках розставлені «коктейлі Молотова». Біля вікон – автомобільні шини і каски. На стінах картини, які залишилися від арт-кафе. На столах – свіжий випуск газети «Правий сектор», із портретом його керівника Дмитра Яроша. У кутку – книги на націоналістичну тематику і листівки. Праворуч – скринька для збору коштів для лікування матері активіста Євромайдану.

Обслуговують відвідувачів парубки у вишиванках із оселедцями на голові. Страви звичайні: салати, грінки, супи. Із спиртного – коктейлі, пиво, вино, наливки. Є фірме-

ні коктейлі – «Майданівка», «Смерть Беркута», «Подарунок Москаля», «Шип Шина».

Втім, із кухнею у кафе явно не склалося. Замовлені деруни виявилися глевкими, один узагалі горілий. Обслуговування нульове, неохайно. До того ж, як з'ясувалося, заклад не зареєстрований як «Правий сектор», хоч і змінив вивіску.

Серед завсідників переважно люди, що були на Майдані. Вони діляться враженнями про ті криваві події, які відбувалися в Києві. У планах організаторів – експозиція фотографій на цю тематику. Бувають у кафе й іноземці, які цікавляться подіями в Україні. Але, як на мене, антисанітарія закладу дискредитує не лише «Правий сектор», а й сам Майдан.

Ніка ГРИМ

Фото Григорія ФЕСЕНКА

■ ГІРКА «МАЙДАНІВКА» ВІД «ПРАВОГО СЕКТОРУ»

редактор
Ольга ГОЛИНСЬКА

музика

■ КИРИЛО СТЕЦЕНКО:
«СКРИПКОВЕ ДЕРЕВО РОДУ»

Концерт «Скрипкове дерево роду» триумфально пролунав у Київському будинку актора. Цим започатковано серію програм, що демонструють тяглість української духовної традиції – самобутність її скрипкової культури. Таку мету поставив автор і виконавець проекту – відомий скрипаль, композитор, продюсер і педагог, заслужений артист України Кирило Стеценко.

Ретельно підібраний репертуар з творів українських композиторів XVIII–XXI століть втілює не лише ідею присвяти ювілеєві Тараса Шевченка, а й наповнив залу актуальним кобзаревим духом єднання, визволення, оновлення. В період до 9 березня 2015 року цю програму буде показано й в інших містах України. Перший концерт туру відбудеться 26 червня в Органній залі Рівненської філармонії. А далі «Скрипкове дерево роду» почують на фестивалі «Карпати-Арт», який вже втретє проходить на Івано-Франківщині.

Концерт, що відбувся у Будинку актора, став унікальною подією не лише для столичної сцени. Дійство почалося з «Прологу», що включав фортепіанну п'єсу «Заповіт» Кирила Стеценка (старшого) та скрипкову «Елегію» Миколи Лисенка пам'яті Тараса Шевченка. Перший опус прозвучав водночас світло і трагічно у виконанні чудової піаністки, доцента Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова, концертмейстера Національної музичної академії України, дипломанта міжнародних конкурсів Наталі Строчан. Друга мініатюра посилює відчуття драми, у якій єдналися проникливість пісні-романсу і симфонічна суворість козацького епосу.

Перший відділ окреслював матрицю української академічної традиції. Логічним став вибір Сонати для скрипки і чембало Максима Березовського. Створена 1772 року в Італії, вона несе й українські впливи. Інтригуючою стала інтерпретація «Думи про Нечая» Дениса Січинського. Епічна лінія набула тут незвичних фонічних рис. Твір, що вперше звучав на великій сцені, – дотепна скрипкова версія фортепіанної «Токати» Миколи Лисенка. Потім глядачі насолодились розкішною романтичною медитацією Кирила Стеценка (старшого) у вигляді транскрипції «Коліскової матері Старчихи». Гідним завершенням відділу став блискучий скрипковий інваріант Другої української рапсодії «Думка-шумка» Миколи Лисенка.

Другий відділ почався з романтично-імпресіоністичних «Мрій» та імпровізаційно-вибухового «Експромту» Віктора Косенка. П'єси виявили неабиякий колористичний і штриховий арсенал скрипалів, мелодійно-пластичний хист обох артистів. Рельєфна розмаїтість образів українського світу ще більше засяяла у неофольклористичних «Алегрето» і «Танці» Мирослава Скорика. Певним випробуванням для скрипалів стала його власна Соната, з якої він виконав *Largamente amoroso* та *Scherzo*.

Найоригінальнішою частиною програми виявилася «бісівська» «фіналізація». Аудиторія з ентузіазмом прийняла нові версії «Козачка», «Танцю» та «Вечірньої пісні» Кирила Стеценка (старшого), а також власні твори виконавця – культові «Шалені коломийки» та симпатичні мініатюри «Пісня» й «На весіллі у селі». Найбільше здивувала фанк-рокова п'єса за мотивом Миколи Леонтовича «Ой, діду». Саме тут глядачі взяли участь у справжньому інтерактиві – вони підспівували, підкикували й підтанцювали епохальне «Ду-да-ри-ку!»

Насамкінець зазначу, що програма є частиною грандіозного продюсерського задуму – вісьмох тематичних концертних серій, запланованих скрипалем на наступні тридцять (!) років.

Анатолій КАЛЕНИЧЕНКО

Ренесансна людина –
Святослав КрутиковГалина
СТЕПАНЧЕНКО

У рамках XXIV Міжнародного фестивалю «Музичні прем'єри сезону» відбулась акція під назвою «Музика і кіно. Фільми композитора Святослава Крутикова». Цим заходом музична громадськість України відзначила 70-річчя від дня народження майстра.

Вечір пройшов за підтримки голови Національної спілки кінематографістів України Сергія Тримбача. Присутні мали нагоду побачити фрагменти фільмів «Відлуння» (режисер Людмила Авескулова, 1987 р.), «Моя Батьківщина – Крим», «Загублений рай», «Підніміть мої повіки» (режисер Ростислав Плахов-Модестов, 1985 р., 2009 р.), «Вікна» (режисер Микола Бурнос, 2014).

Митець ренесансного типу, людина-універсал – ці тези не раз звучали у вітаннях присутніх на адресу композитора і художника, знавця і популяризатора старовинної музики, майстра з виготовлення рідкісних інструментів, музиканта-виконавця і фотохудожника, члена двох творчих спілок – композиторів і кінематографістів – Святослава Крутикова.

Композитор народився у родині спадкових музикантів: прадід, Богуміл Воячек був відомим київським контрабасистом, батько – Леонтій Крутиков, ком-

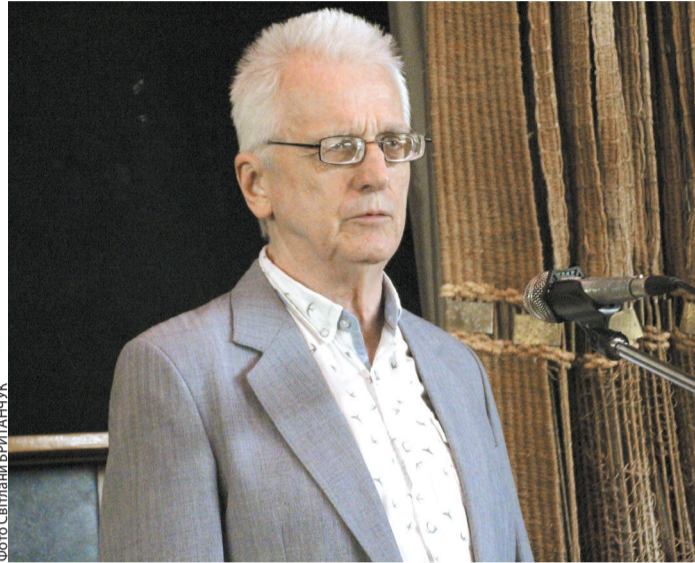

Фото: Світлана БРИГАНЧУК

позитор, музикознавець, альтист, мати – Тетяна Воячек, арфістка. Його музичне виховання розпочалося в родині. Потім були Київська дитяча музична школа № 3 імені Віктора Косенка (клас фортепіано Євгенії Фрейнкін), приватні уроки композиції у Лесі Дичко і, нарешті, Київська консерваторія, куди майбутній композитор вступив за порадою Андрія Штогаренка. Спочатку Святослава зарахували на музично-педагогічний факультет, але згодом він перевівся на композиторський у клас Бориса Лятошинського. Його студентське оточення – композитори-шістдесятники Валентин Сильвестров, Віталій Годзяцький, Леонід Грабовський, Володимир Загорцев, Петро Соловкін.

На жаль, закінчити консерваторію Крутикову не вдало-

ся. Боротьба з формалізмом у вищій, наслідком якої стали звинувачення у недостатній результативності (а в доробку вже були квінтет, тріо, квартет), заниження оцінок, зрештою, смерть Бориса Лятошинського спонукали юнака прийняти непросте рішення, – він не повертається до навчання з академії, залишившись на все життя без диплома.

Було нелегко. У Спілку композиторів його прийняли тільки з третього разу (1995 р.). Твори митця виконували рідко, його мало знали. Він удозволювався роботою у музичних студіях. Але доля все ж посмінулася Святославу, коли його друг Віталій Годзяцький запропонував написати музику до фільму «Акварелі Києва» (1968 р.). Тут і розпочався його довгий роман із кіно-

мистецтвом. Загалом Крутиков створив музику до 50-ти фільмів переважно науково-популярного кіно. Є у його доробку й ігровий фільм «Сліпий дощ» режисера Віктора Греся, який отримав «Золоту німфу» на фестивалі в Монте-Карло. Відомі численні мультфільми митця, музика до яких вражає яскравою образністю.

Вагомими є здобутки композитора у сфері неконкретної, електронно-акустичної музики. Свого часу разом із радіоінженером П. Здрілюком він конструював перший в Україні синтезатор.

У 1980-ті роки митця захопила старовинна музика. Він розшифрує давні рукописи, збирає та реконструює старовинні музичні інструменти, які згодом «оживають» у створених ним же ансамблях старовинної музики «Ренесанс» (Київ, 1980 р., нині – «Silva rerum»), «Camerata taurica» (Крим, 1986 р.), «Творча лабораторія старовинної музики» при Києво-Могилянській академії (1994 р., зараз колективом керує учениця й послідовниця Крутикова Тетяна Трегуб).

В оригінальній творчості Святослав Крутиков ніби сплавляє усе набуте сучасними технологіями з особливостями музикування давніх часів. Від того його музична мова своєрідна, вона несе у собі потужний позитив, випромінює особливу чистоту, духовність. За твори останніх років композитор був удостоєний Премії імені Миколи Лисенка (2014 р.).

Пісні любові й доброти

У Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва відбулась камерна імпреза з творів Платона Майбороди.

Київани мали змогу почути на концертній естраді народного артиста України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка та володаря численних інших звань й нагород Романа Майбороди. Майстер виступив разом зі своєю нещодавньою випускницею – лауреатом національних і міжнародних конкурсів Анною Гурую (сопрано).

Концерт став сповіддю, одкровенням і щирим зізнанням у любові до слухачів. У залі не було жодного вільного місця. Відчувалося, що публіка скупилася за мелодіями Платона Майбороди, які більшість із нас всотала з молока матері. У програмі вечора були представлені не лише найпопулярніші пісні й дуети, а й маловідомі твори композитора.

Племінник митця, Роман Майборода чи не найбільше любить пісню на вірші Андрія Малишка «Ти, моя вірна любов». Колись він зізнався у цьому дядькові, на що той від-

повів: «Гарна пісня, але я написав чимало кращих...» Так чи інакше, але саме цим твором розпочався концерт. Пісню заспівала Анна Гура, яка ніби випромінювала світло, доброту й любов. Потім у її виконанні прозвучала знаменита «Коліскова», також створена на слова Малишка, як і більшість творів, що лунали того вечора.

Аж потім на сцені з'явився метр. Під заглушливі оплески залу безмежно скромний Роман Георгійович вийшов до роля. Зазвучала прониклива «Елегія» на слова Михайла Стельмаха. Потім – «Любов моя» на вірші Терентія Масенка. Зал був приголомшений! Такої щирої вдячності й пова-

ги з боку слухачів мені не доводилося спостерігати до цієї пори. Багато хто плакав. Особливо тоді, коли виконавець заспівав «Я до тебе, матусю, у пісні іду». Квіти на сцену несли оберемками. Тож можна зробити висновок: сьогодні нам хочеться єднатися не лише біля барикад, а й там, де лунає висока музика і поезія. Після концерту Анна Гура сказала мені: «Я щаслива, що можу вийти на сцену зі своїм учителем. До того ж, надзвичайно високо ціную кожен можливість виконати в концертах пісні незабутнього Платона Майбороди».

Соліст Національної опери України, Роман Майборода нечасто виступає в камерних кон-

цертах. Однак співак незмінно «тримає форму» й продовжує радувати слухачів досконалим і вкрай виразним виконанням кожної музичної фрази. Також він невтомно трудиться на педагогічній ниві, викладаючи вокал у Національній музичній академії України імені Петра Чайковського.

Концерт завершився кількома дуетами, останніми з яких були «Ми підем, де трави похили» й «Київський вальс» на слова того ж таки Андрія Малишка.

...Раніше у Києві щороку відбувалися авторські концерти Платона Майбороди. Вони проходили 1 грудня, у день народження композитора, в Палаці «Україна». Нині ця традиція перервалася. Але є надія, що цьогоріч творчий тандем Романа Майбороди й Анни Гури саме першого грудня представить публіці оновлену програму з творів Платона Майбороди. Сподіваймося на це!

Олександр МОСКАЛЕЦЬ
На фотознімку: Олександр Москалець (фортепіано), Роман Майборода (баритон), Анна Гура (сопрано)
Фото Юрія ШКОДИ

редактор
Антон ФІЛАТОВ

КІНО

■ У КІНОТЕАТРАХ ІЗ 19 ЧЕРВНЯ

Цього тижня виходять одразу дві наївні романтичні комедії. Незважаючи на те, що вони були зняті по різні береги Атлантики – їх об'єднують приблизно однакові жарти, які ґрунтуються на відносинах у родині, кухні та вихованні дітей. Драйву цьому кіновікенду додадуть переповнений перегонами та бійками екшн «Кривава помста» і не менш кривавий трилер «Перевертень».

Моя велика іспанська родина
Іспанія

Наймолодший із п'яти братів великої іспанської родини вирішує одружитися на своїй уже вагітній дівчині. День весілля співпадає з грою національної збірної на Чемпіонаті світу з футболу в ПАР. Не дивно, що вся країна просто паралізована. Єдина надія на організацію та проведення свята лягає на плечі чотирьох братів, які не кинуть наймолодшого напризволяще.

Кривава помста
Великобританія, Пуерто-Рико

Відгулявши на весіллі, молодята летять на Кариби. Однак їхній медовий місяць виявився недовгим. Через кілька днів чоловіка Ави викрадають. Зрозумівши, що сподіватися на поліцію немає сенсу, жінка починає власне розслідування. Для цього їй доведеться згадати всі свої бойові навички і набратися терпіння. Адже ланцюг підозрюваних виявиться дуже довгим.

Перевертень
США

Події хоррора розгортаються у провінційному поліцейському відділку, куди потрапляє дивний правопорушник. Поступово він починає перетворюватися в жахливого монстра. Шоковані цим звіром, поліцейські не можуть чинити йому спротив і стають легкою здобиччю перевертня. Розібравшись із захисниками порядку, монстр виходить на вулиці містечка, сіючи паніку та страх серед його жителів. Зупинити людодійські діяння монстра вдається лише тендітній дівчині.

Змішані
США

Удівець Джим ніяк не може облаштувати своє життя. Одного дня він іде на сліпе побачення з Лорен, яка після розлучення виховує двох дітей. Враження один від одного після горе-побачення, м'яко кажучи, не з найкращих. Та на побаченні вони переплутали свої кредитні картки. Тож потреба обмінятися ними стає єдиним приводом зустрітися ще раз. На цьому кумедні витівки долі не закінчуються. Згодом, їм знову доведеться побачитися, але на цей раз уже в Африці. Чи змінять вони враження один про одного під час подорожі по «чорному» континенту?

Чого не вистачає
Одеському кінофестивалю?

Антон ФІЛАТОВ

Південна Пальміра з 11 до 19 липня стане столицею якщо не європейського, то принаймні східноєвропейського кінематографа. Одеський міжнародний кінофестиваль (ОМКФ), який проходить там вже в п'яте, збере майже сотню фільмів. Краєці з них боротимуться за Гран-прі – «Золотого Дюка».

Щоб передивитися всі 12 фільмів, які складатимуть основний конкурс цьогорічного ОМКФ, його арт-директору Аліку Шпилюку вистачить усього півтори доби, бо переглядає по вісім стрічок щодня. Йому довелося об'їздити десятки кінофорумів та просидіти не одну ніч перед екраном, аби обрати з тисяч поданих на ОМКФ фільмів такі, що справді варті уваги. Проте, заради яких фільмів варто їхати в Одесу, та яких, на жаль, не вистачає у програмі, ми й поспілкувалися з Аліком Шпилюком.

– В Одеському міжнародному конкурсі представлені краєці дебюту Каннського та Берлінського кінофестивалів, призери кінофоруму в Локарно та «Кінотавру», переможці Берлінале і Трайбеку тощо. Складається враження, що в цій програмі ви зіштовхнете між собою фільми з різних престижних кінофорумів...

– Таку ціль ми перед собою не ставили. Коли обирали фільми, виходили перш за все з їх-

ньої якості та обирали стрічки, які нам подобалися. Проте часто вони отримували призи на кінофестивалах. Інколи ми обирали картини в конкурсі ще до того, як вони отримували якісь відзнаки. Так, наприклад, трапилося з грузинською стрічкою Левана Когуашвілі «Побачення всліпу», яку ми вибрали ще в жовтні. А після цього вона почала отримувати найрізноманітніші призи. Схожа історія і з картиною Ганни Мелікян «Зірка», яку ми відібрали перед тим, як вона була відзначена двома призами на «Кінотаврі».

– Чому за нагороди цьогорічного ОМКФ не борються одні з найсильніших вітчизняних стрічок останніх років «Плем'я» Мирослава Слабошпицького та «Брати. Остання

сповідь» Вікторії Трофіменко?

– Хочу скористатися сентенцією мого колеги Тєрі Фремо, програмного директора Каннського кінофестивалю. Коли на презентації цьогорічної конкурсної програми Канн його почали питати, чому до неї не потрапив той чи інший фільм – він відповідав: «Знаєте, давайте зосередимося на фільмах, котрі ми покажемо в програмі, адже стрічок, які ми не покажемо, звичайно, в рази більше».

– Проте українських фільмів такого рівня зовсім мало...

– «Брати» показувалися на кількох кінофестивалах на Далекому Сході, а зараз фільм боротиметься за нагороди Московського кінофесту. У широкий прокат цю стрічку планують випустити в листопаді.

Тож, для підтримки прокату дистрибуторам набагато вигідніше демонструвати її в конкурсі кінофестивалю «Молодість» (триватиме з 25 жовтня до 2 листопада – А.Ф.). Адже після показу в липні в Одесі мине кілька місяців і глядачі встигнуть його забути.

– А прокат «Плем'я» запланований на вересень цього року, тобто більш ніж за місяць до «Молодісті»...

– Не показувати цей фільм також вирішили дистрибутори. Враховуючи надзвичайно високу зацікавленість до цієї стрічки, їм вигідно втримувати її до початку прокату.

– Чому фільм Сергія Лозниці «Майдан» не заявлено в Національному конкурсі? Адже це вітчизняна стрічка.

– Ми вважаємо, що Лозниця, як документаліст знаходиться вже на такому рівні, що йому просто не етично конкурувати взагалі з ким-небудь. Та й взагалі, цінність цього фільму виражається не тим, що він претендуватиме на приз, а в тому, що його просто треба показувати. Саме тому і в Канах він був поза конкурсом, у рамках спецпоказу. Так само і на ОМКФ він демонструватиметься в спеціальній програмі Шлях до свободи. У ній зібрано фільми з Румунії, Чехії, Єгипту, Швейцарії, в яких показується, як різні нації йшли до власної свободи. Ну, а «Майдан» Лозниці в цій підбірці буде як перлина...

Повну версію інтерв'ю з Аліком Шпилюком читайте у червневому номері журналу «Українська культура».

Брати Москву!

В епоху загострених політичних, соціальних або культурних

конфліктів буквально в кожному новому творі вітчизняного мистецтва мимоволі прослідковуєш прояви актуальних подій.

Наприклад, в картині Олеса Саніна «Поводир» йдеться про розстріли кобзарів у 30-х роках ХХ століття, а дивися на ці трагічні події, як на телерепортаж з Євромайдану. «Плем'я» Мирослава Слабошпицького розповідає історію глухонімого хлопця, який не може мовчати в спільноті глухих. А сприймається це, як символ нашої нації, що за 23 роки Незалежності цьогоріч нарешті отримала свій голос.

Загальноісторичний контекст прочитується і в картині Вікторії Трофіменко «Брати. Остання сповідь». Розповідається в ній про двох старих братів, які живуть один з одним по сусідству. Обидва хворі й самотні. Єдина сила, що тримає їх на цьому світі – взаємна ненависть. У контексті війни з на-

шим південно-східним сусідом сюжет стрічки, погодьтесь, набуває нового значення...

Ця картина наприкінці минулого року демонструвалася в конкурсі кінофестивалю класу «А» в Індії, після чого об'їхала ще ряд далекосхідних кінофорумів. А тепер боротиметься за нагороди ще одного кінофесту класу «А» в Москві, що триватиме з 19 до 28 червня. Як нашіптують в кулуарах, російські кінематографісти таким чином зробили реверанс Україні. Адже на цей кінофорум не беруться стрічки, які раніше десь вже показувалися. Тож «Брати» поставили в конкурс, як виняток. Виняток здорового глузду в країні, зомбованій масовою неприязню до України.

У кар'єрі режисера Вікторії Трофіменко – це повнометражний дебют. Чотири роки тому вона почала писати сценарій за оповіданням «Джмелений мед» номінанта на Нобелівську премію Торґні Ліндгрена. Надія на те, що сценарій доросте до готового фільму була мінімальною.

Адже на той час вітчизняна кіноіндустрія ще не почала відроджуватися.

Скандинавський сюжет літературного першоджерела Трофіменко адаптувала до українських реалій, перенісши події оповідання в Карпати. Західноукраїнська автентика в стрічці не зашкалює до «шароварщини», але й не лишається всього лише екзотичним антуражем. Побут, говірка та кухня карпатських газд показані в цій ігровій картині точніше ніж навіть в окремих документальних фільмах.

Поки не дізнаєшся, що цей фільм став дебютом як для режисера, так і для багатьох інших його творців, думаєш, що це робота досвідченого фільммейкера. Численні стрибки у часі, складно вибудовані сюжетні лінії, що несподівано переплітаються між собою, емоційна напруга та зріла драматургія – всіма цими схвальними відгуками рясніють рецензії на «Братів».

Ще буквально п'ять років тому українські кінематогра-

фісти виглядали поряд з російськими колегами такими собі «бідними родичами», що приїжджають до них на заробітки. Це тільки сприяло вульгарному просторіччю «молодші брати», яке доводилося чути нашим співвітчизникам.

Поява фільмів такого рівня, як «Брати», «Плем'я» або «Поводир» свідчить про те, що вітчизняна кіноіндустрія поступово виходить із багаторічного коматозу. А нове українське кіно майже дозріло до стану, коли може називатись унікальним явищем у світовому кінопроцесі. Підтверджує це потік нагород, що отримують наші фільми на міжнародних кінофорумах. Той факт, що 15 червня «Плем'я» здобуло Гран-прі російського кінофестивалю «Дзеркало» запевняє – із цим погоджуються і наші північно-східні сусіди.

І поки вони відлучуються називати нас «молодшими» – ми відучилися називати їх «братами»...

Веніамін КІНЧУК

редактор
Людмила ЧЕЧЕЛЬ

ТВОРЧІ ЗУСТРІЧІ

Кожна мить неповторна

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

■ ЗУСТРІЧ ІЗ ЗАСЛУЖЕНИМ МАЙСТРОМ

У Дрогобицькій спеціалізованій школі № 2 гостинно зустрічали шановану випускницю, дрогобичанку, заслуженого майстра народної творчості, члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України – Мирославу Петрівну Кот. Її життя, немов вишитий рушник, у якому переплі-

таються барвисті й темні ниточки. Тут і щасливе дитинство у Варшаві (Польща), і тривожний переїзд у Дрогобич, яскраві спогади з навчання у школі, учительському інституті та старанна педагогічна робота, а ще романтична зустріч із чоловіком та оспіване відчуття материнства – народження синів... Тож не випадково зустріч із майстринею була приурочена відразу двом подіям, знаменним у житті пані Мирослави – 70 річчю нашої школи, випускницею якої вона є (1949 р. випуску) та Дню вшанування матері.

Учні та вчителі гостинно вітали пані Мирославу віршами про вишиті рушники, дарували пісні у виконанні шкільного зразкового ансамблю пісні і танцю «Калиновий цвіт» та зразкового ансамблю сопіляків «Чарівна сопілка». А популярну «Пісню про рушник» із захопленням співали всі присутні: учні, вчителі, гості. Цікавим та приємним було спілкування, яке супроводжувалося презентацією життя та творчості вишивальниці. Були присутні учні майстрині, одна із них – Надія Іванівна Кузан, кандидат педагогічних наук, доцент Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Вона розповіла про відкриття та роботу творчої лабораторії «Мистецька Бойківщина» при університеті, яка створена під патронатом пані Мирослави. Надія Іванівна запросила до співпраці вчителів трудового навчання зі шкіл міста та району, які завітали на зустріч. Запропонувала спільно проводити майстер-класи, семінари, презентації.

Приємним сюрпризом для пані Мирослави стала творча робота дівчаток 6-х класів: яскрава писанка у техніці оригамі, ніжні квіти конвалії та орхідеї. Майстриня ж подарувала учням та вчителям свою книгу вишиванок «Українська сорочка». Найціннішим подарунком для всіх присутніх залишається спогади про щире родинне спілкування, милозвучні пісні, барвисті рушники та сорочки.

Наталія ВЕРЕТКО

■ «ДІАЛОГИ З ТИШЕЮ»

Під такою назвою у Зоряному залі Київського планетарію відбувся концерт-презентація поетичної збірки поетеси Олени Карпенко «Діалоги з тишею».

Олена – поет, композитор і співачка, яка виступає в Україні та за кордоном. Знають її ще за псевдонімом Solomia.

Вона переможниця і лауреат національних, міжнародних та світових конкурсів із літератури, вокалу та композиції. Зокрема – конкурсів «Billboard World Song Contest» (США), «Song Of The Year» (США), «Toronto Exclusive Magazine Awards» (Канада), «Смолооскип», «Рукомесло», «ШевченкоФест», «Таланти твої, Україно».

Автор трьох поетичних збірок – «Прикосновение» (1998), «Намисто» (2005), «Діалоги з тишею» (2014) – і науково-публіцистичної книжки «Троянські коні телераклами. Мовні маніпуляції» (2007).

Олена Карпенко член Національної спілки письменників України. Не дивлячись на досить юний вік, у її музичному доробку три диски авторських пісень: «Solomia» (2007), «Rondo» (2011) і «День народження» (2011).

«Діалоги з тишею» – це авторський концерт-одкровення, присвячений виходу в світ її однойменної поетичної збірки.

Творчий вечір під зоряним небом планетарію справив незабутнє враження. Тонка філософічність, звукопис і відчуття постійного діалогу із Всесвітом, переплетіння зі свіжими джазовими гармоніями та харизматичним виконанням не залишили байдужими навіть тих, хто ніколи не вважав себе прихильником акустики.

Наприкінці зустрічі Олена подарувала гостям свою нову книгу «Діалоги з тишею» з автографом.

Юрій ВАНІН

Творче об'єднання «Світлина» вже дванадцять років існує при Київській спілці жінок, яку очолює Галина Менжерес. А десять із них співпрацює з Київським міським будинком учителя.

Творчі вечори, зустрічі з письменниками, композиторами, художниками, мистецтвознавцями, журналістами не залишають байдужими відвідувачів.

Ось і сьогодні маємо чудову нагоду зустрітися з прекрасним: послухати музику, пісні, отримати автограф від улюбленого письменника, – розпочала чергове засідання «Світлина» і друзі» ведуча вечора Світлана Мирвода, заслужена артистка України.

Пані Світлана представляє засновників та членів «Світлини». Серед них – поетеса Лариса Петрова, художниця Марина Семесюк, фалеристи Наталя Гронська та Галина Дюговська, Ірина Осадча, яка нині мешкає у Франції, мистецтвознавиці Зоя Чегусова, Олена Сом-Сердюкова, журналістки Наталя Бондарчук та Віра Кульова, співачки Ірина Персанова, Катерина Василенко, Наталя Орлюк, Каріна Карасьова та Світлана Мирвода.

Та як воно в об'єднанні без чоловіків? Завжди добрими друзями й учасниками творчих засідань були поети Владлен Ковтун, Олександр Балабко, Олександр Матвеев, композитори Леонід Нечипорук, Карен Мкртчян, Олександр Швидкий, директор ви-

давництва «Наукова думка» Ігор Алексеєнко.

Ведуча попросила присутніх відповісти на одне лише запитання: «Що для вас «Світлина»?» І, мов літній дощ, зазвучали відповіді:

– Особисто мені слово «Світлина» нагадує й асоціюється з гамірливим дитячим садком, – видав Олександр Швидкий.

Що таке «Світлина»? Це коли світиться душа, співає серце й горять очі, – прокоментував Олег Дзюба, народний артист України.

Всі ми вийшли із «Світлини», – немов підсумував Олександр Балабко.

...І зазвучала, покотилася заолою пісня «Друзі мої» композитора Леоніда Нечипорюка на слова Вадима Крищенка. На обличчях гостей засіяли усмішки. Пісня створила добрий настрій.

Незмінною учасницею всіх зустрічей є лауреат міжнарод-

них та всеукраїнських конкурсів, керівник оперної студії Будинку вчителя Ірина Персанова.

Ведучий вечора Маркіян Свято запрошує на сцену заступника голови творчого об'єднання «Світлина», володаря Гран-прі Міжнародного фестивалю в Італії, заслужену артистку України Світлану Мирводу.

– Я щойно повернулася з Якутії, – поділилася враженнями пані Світлана. – Мої нові друзі передавали всім найщиріші вітання. Здається, я там розтопила лід. Хочу нагадати, що нещодавно ми провели чудовий вечір «Звучи мені сонатою», епіграфом якого був рядок «небесна музика – небесній сотні». На ньому звучали чудові пісні на слова поетеси Зої Кучерявої. Сьогодні ми їх почуємо.

Лауреат всеукраїнських конкурсів Маркіян Свято щемли-

во розповів гостям вечора про поета і друга «Світлини» Юрія Титова, прочитав вірша автора й виконав на його слова пісню. Юрій Титов творить кінчиком носа, торкаючись клавіатури.

Представили на вечорі й нового члена – поетесу, композиторку, співачку і просто чарівну жінку – Світлану Касьяненко. Вона подарувала гостям кілька своїх пісень і підготувала приємну несподіванку – запросила на сцену легендарного трубача з Майдану харків'янина Костянтина Олійника.

Завітали на свято «Світлиці» з подарунками засновники веб-порталу «Жінка-Українка» подружжя Тетяна та Юрій Пероганичі.

...Звучала пісня Лариси Петрової «Києве мій», а друзі ще довго спілкувалися у затишній «Світлиці».

Фото авторки

Республіка Саха читає Кобзаря

Цьогоріч випала щаслива нагода побувати у краю вічної мерзлоти – Якутії. Через Українську всесвітню координаційну раду мене і директора Музею-садиби Тараса Шевченка в Києві Надію Орлову запросив департамент у справах народів Республіки Саха (Якутія) на святкування Дня слов'янської писемності і 200-ліття Тараса Шевченка.

У Москві до нас приєдналась голова Українського конгресу Росії Любов Дяченко, з якою завітали на Арбат – в Національний культурний центр України у Москві. Поспілкувавшись із генеральним директором центру і перепочивши, – вирушили в аеропорт Шереметьєво, звідки і вилетіли у далекий Сибір.

Сім годин перельоту і ми у столиці Автономної республіки Саха – Якутську, який розкинувся на березі найбільшої ріки Сибіру – Лени. А далі – насичена програма, з якої багато цікавого дізнались про історію, культуру, природу цієї, на перший погляд, непривітної землі.

У 1630-х сибірські території були приєднані до Російської держави. А до цього якути вже представляли собою сформовану народність, яка проживала біля річок, особливо в районі Середньої Лени. Варто відзначити, що це були масиви якутів, зафіксовані російськими козаками на початковій стадії колонізації.

Відвідали ми Музей мамонтів. Саме в цих краях знаходили «заморожених» представників велетнів. А яке захоплення викликало «Царство вічної мерзлоти»! Це печери у горі, де насправді 16 градусів і все зроблено з льоду. Різні скульптури, царський трон, навіть стіл, за яким нас пригостили мороженою сирію рибою.

Наші виступи у школах № 26 і № 33 були присвячені Тарасу Шевченку. Надія Іванівна розповідала про великого поета і художника, а я співала. Особливо сподобався слухачам романс на вірші Кобзаря «Якби зустрілися ми знову» на музику Олександра Ткаченка.

Нами опікувалась голова Української діаспори Якутії Тетяна Дяченко, її заступник Ольга Бор та інші гостинні земляки, яких в Якутії чимало. Незабутніми були враження від виставки алмазів і коштовностей у скарбниці Республіки Саха, де виставлені самородки і авторські оригінальні роботи ювелірів. А нашу старовинну бандуру я побачила у музеї – центрі хомуса народів світу. Хомус – це такий музичний інструмент, як відома нам дрімба або варган. Там же для нас зробили невеликий концерт місцеві музиканти, а ми, звісно, відповіли українськими піснями. Якутську кухню спробували у ресторані-музеї «Чочур – Муран» – такий собі будиночок кушця.

У драматичному театрі імені Пушкіна на концерті, присвя-

ченому Дню слов'янської писемності я співала пісню «Ти із літа прийшов» – слова Юрія Титова, музика Леоніда Нечипорюка і як подарунок – російський романс.

Але найбільшим святом був вечір, присвячений 200-літтю Тараса Шевченка, в якому брали участь представники влади, місцеві артисти, колективи. Особисто мала чотири виступи. Незвично звучав «Заповіт» якутською, бурятською, азербайджанською, вірменською, евенською і російською мовами, також пісні на вірші Кобзаря. Своїми враженнями ми поділились у передачі Національної телекомпанії «Саха».

Приємно, що так далеко від України лунає наше слово і пісня. Не обійшлося і від питань на політичні теми. Розповідали правду, можливо деякого навіть і переконали, бо там абсолютно викривлена інформація про події в Україні. Дай Боже, щоб істина перемогла і всім народам було спокійно у своїх державах.

Світлана МИРВОДА,
заслужена артистка України

редактор
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

сучасне мистецтво

■ КИЇВСЬКА DUMCHUK GALLERY СТАЛА УЧАСНИКОМ VOLTA 1

Київська Dumchuk Gallery представила на ярмарку сучасного мистецтва VOLTA 1 (проходить до 21 червня у швейцарському Базелі) роботи українських художників Ігоря Гусева, Василя Цаголова й Арсена Савадова.

За словами директорки галереї Катерини Філюк, на арт-форум, заснований в Базелі в 2005 році дилерами Каві Гупта (Чикаго), Ульріхом Вогом (Франкфурт) і Фрідріхом Локом (Берлін), представники України поїхали вперше. «Ми в Dumchuk Gallery постійно моніторимо міжнародні ярмарки і бієнале і по можливості беремо в них участь. У 2013 році, наприклад, були на берлінській Berliner Liste. Возили роботи із серії «Ангели» Арсена Савадова і «гойдалки» Кирила Головченка, картини Василя Цаголова, Іллі Чічкана, Ігоря Гусева і Bondero. Нами заціка-

вилися і запросили до наступного ярмарку». Восени поточного року Dumchuk Gallery планує презентувати «своїх» художників ще й у Парижі — якщо, звичайно, цьому не завадить складна політико-економічна ситуація в самій Україні.

«Ми — за європейськими мірками, відносно «молода» галерея. Тому поки що з тактико-стратегічних міркувань орієнтуємося на участь не у найбільших бієнале та ярмарках, а на середній сегмент. І швейцарська VOLTA тут одна з кращих», — розповіла про стратегію галереї її директорка. За словами пані Філюк, швейцарці настільки зацікавилися і участю України у своїй акції, і самими роботами, що вже надіслали галереї лист, в якому висловили захоплення тим, що в такий складний період, як сьогодні, киїни все ж докладають зусиль для розвитку мистецтва. В офіційному прес-релізі ярмарку також згадана Dumchuk Gallery — як «новачок», на якого «варто звернути увагу».

До уваги відвідувачів і покупців VOLTA 1, галерея представляє три роботи Ігоря Гусева — дві з серії «Платформи вічності» і одну з циклу «Лицарі революції». (Ціни — від 4,5 тис. євро до 5,8 тис.) Дві картини — Василя Цаголова: «Наташу» із серії «Привид революції», ціна — 18 тис. євро; (серію менше року тому презентували саме в Dumchuk Gallery) і нову, не відому українським глядачам роботу. Про Арсена Савадова в Базелі судитимуть за двома фото з хрестоматійного циклу 1997 року «Донбас-Шоколад». Пропонована ціна кожної — 14 тис. євро. Об'єднує експозицію тема української революції — саме до неї прикута зараз увага Заходу.

Із офіційного прес-релізу Dumchuk Gallery:

Куратор ярмарку Аманда Коулсон так коментує участь єдиної української галереї в шоу: «Ми стежимо за подіями у вашій країні і дуже раді, що в такі складні часи Dumchuk Gallery знайшла можливість показати українське мистецтво в Базелі. Ми з хвилюванням і цікавістю чекаємо зустрічі з українським сучасним мистецтвом».

У Мистецькому Арсеналі — виставка «Сцена українського авангарду». На жаль, чим більший «протокольний» успіх Арсеналу в офіційних колах, тим більше питань виникає до якості самих його експозицій.

Особисто мене не залишає дивне відчуття. Після скандалу в липні 2013 року навколо проекту «Велике і Величне», у механізмі Арсеналу ніби щось клацнуло. І вічне свято арту перетворилося ... У будні, чи що? Звісно, великою мірою «потьмянінню» колишньої величчя посприяла і війна, на тлі якої музи мовчать, а будь-який бенкет духу сприймається, швидше, як бенкет під час чуми. Втім, справа не в ній одній, проклятій. І тим більше, не у відсутності галасливих відкриттів виставок, на які ще недавно, як на роботу, з'їжджався весь український бомонд.

«Втомлені» — так можна назвати проекти МА відразу після «Великого і Величного». Враження від них псували ще й нескінченні самовиправдання і самовихваляння під час пресконференцій. Потім стався Майдан, за ним — Крим. (В Арсеналі в день початку війни саме відкрили «Шевченкоманію», і ніхто не знав, що ж буде далі. Тривожне вийшло відкриття, незабутнє). Останній за часом «шекспірівський» проект в Арсеналі THE SHOW WITHIN THE SHOW (29 квітня — 1 червня 2014 р.) виглядав, як слабо каталогізований склад робіт найдорожчих українських сучасних художників. Але при цьому, на їхньому тлі грав лондонський театр «Глобус»... За це одне можна пробачити багато що.

І все ж-таки... Незважаючи на запаморочливі анонси («український авангард в експозиції проекту презентується 100 унікальними творами 20 видатних художників»), «Сцена українського авангарду» — це,

по суті, лише черговий блідий «переспів» усе того ж розкритикованого експертним співтовариством «ВіВ»-а. Тієї його чималої складової частини, де був представлений український авангард початку ХХ століття. «Бліда» — кажу тому, що робіт на виставці, навіть якщо порівнювати зі всеукраїнським «Великим і Величним», до образливого мало. Їх надали два сусіди Арсеналу — Державний музей театрального, музичного та кіномистецтва України і Національний музей українського народного декоративного мистецтва. Плюс якусь кількість картин і скульптур авторства О. Архипенка — з приватних колекцій Дмитра Горбачова, Ігоря Диченка та Ігоря Воронова. (Де чия власність, у специфікація не вказано. Хоча можна з упевненістю припустити, що жіночі торси від Архипенка надав саме Ігор Воронов). Більшість із виставлених ескізів сценічних костюмів кочують в Арсеналі з виставки на виставку. Так, зрозуміло, «авангарду» в Україні збереглося — кіт наплакав. Але, може, в такому випадку просто варто замислитися над якимось іншим форматом, аби, якщо вже повторюватися, то заради нових смислів, свіжого погляду на речі?

У плані композиції «Сцена» знову-таки не оригінальна. Нам вкотре пропонують милуватися на порожні, зате прикрашені шпалерами «за мотивами» виставлених робіт, стіни. На них зрідка висить підсвічене щось. Загалом, символом побаченого можна назвати супрематичний етюд Малевича — один-єдиний, представлений в нинішній експозиції. Після «ВіВ»-а, де без будь-якої помпи, а просто «в числі інших», на одній стіні сусідили відразу кілька робіт метра, нинішній «одинак», що загубився на тлі гігантських шпалер, — це й вибликуючий під музейним прожектором, — виглядає просто дивно. Майже, як «листочок» з анекдоту про нового російського. Ще й розглянути картину нормально не можна: вона не просто «засвічена», а й висить занадто високо.

Розвішані «по іменах» роботи великих, включаючи листи Примаченка, феєричну Собачко-Шостак, маловідомих (ось про кого б варто — окремий проект із гарною рекламою та освітленням!) широкому глядачеві Василя Довгошию та Євмена Пшеченка — це просто «закутки» одного автора. Як і зазвичай в Арсеналі. (Щоправда, в «ку-

точок» Пальмова чомусь проліз Петрицький, який трохи далі має і власне «сідало» для розвішування ескізів костюмів). Біографічні довідки про кожного з авторів — це окрема тема. Тексти місцями дублюють один одного. У центрі короткої статті про Малевича — цитата з його автобіографії про те, як він «руками» їв сало. (Нібито хтось в Україні — а всі пояснення лише українською мовою, — сумнівається, що божественний Казимир був саме вітчизняним художником!) Вступна довідка про історію українського авангарду взагалі «запозичена» з української Вікіпедії — яка насправді сама «передрала» давню статтю Дмитра Горбачова, проте ... Ім'я автора статті, метра вітчизняного мистецтвознавства Дмитра Омеляновича Горбачова, «юній порослі» відвідувачів виставок, звісно ж, нічого не говорить — вони читають не його, а у кращому випадку інтернет-Вікі. І у повному розпачі — що ж це у світі коїться? Сама чула обговорення: сперечалися — невже в Арсеналі могли «сплагіювати» Вікіпедію?..

... Художні виставки у Києві зазвичай діляться на хороші, погані і «данські». Сьогодні мене особисто не менш, ніж питання про сумісність скарбів із музейних фондів із будь-якими офіційними прийомами, хвилює проблема: що буде з Мистецьким Арсеналом, якщо останнім часом він настільки сильно засвоїв формат «Великого і Величного»? Адже, якщо головний вітчизняний арт-майданчик і перший тренд-сетер країни стане просто місцем, де відбуваються суто офіційні, «парадні» виставки ... Як тоді розвиватиметься українське сучасне мистецтво? Тим більше, що і війна (будь вона проклята!) музам не сприяє. Або — може, не все так погано, і про «формат» я помиляюся?.. Сподіватимемося.

Згадати все

уявлення про трансформацію творчої манери письма Івана Марчука протягом 1990-х — 2000-х років. (Останні за часом представлені на виставці роботи датуються 2005-м). Або

— навпаки, переконатися у сталості ідей і уявлень метра про те, яким, власне, має бути живопис.

Судячи з того, що двері «Триптиху» не зачиняються ні

У київській галереї «Триптих» відкрилася виставка метра українського живопису Івана Марчука. Такого ми ще не бачили!

І справді: такого Марчука ніхто з мешканців України бачити просто не міг. Спеціально для «персоналки» пан Іван підібрав картини з п'яти власних циклів. А зокрема — створені ще у 1990-х роках під час його життя у Нью-Йорку.

— Ці твори — наша особлива гордість. Адже подивитися на них до недавнього часу можна було лише у майстерні автора, — розповідає директорка галереї Євгенія Смирнова.

Завдяки хронологічному принципів розміщення робіт у невеличкому приміщенні галереї на Андріївському узвозі, будь-хто з глядачів та відвідувачів може скласти власне

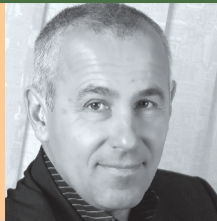

на хвилину, адже весь час просто з вулиці, побачивши афішу про виставку Марчука, заходять все нові відвідувачі, — наш всесвітньо відомий сучасник є і залишається одним із небагатьох дійсно народних художників. Тобто, визнаний він не лише державою і профі у царині мистецтва — власне, самими «звичайними» українцями. На жаль, музею метра, про який так багато розмов було іще у 2005 році, у столиці так і не з'явилося. Шкода. Бо ж, мабуть, і він весь час (а не два тижні, допоки триває «персональна» виставка) не стояв би пусткою. А, навпаки, від самого початку постав би як один із провідних культурних та художніх центрів столиці. Втім... Може — все ще попереду?..

На фотознімку: Іван Марчук під час відкриття виставки

редактор
Володимир СУБОТА

СПІВДРУЖНІСТЬ

«Прощай, Юдо...» і здрастуй «Антигона...»

Володимир СУБОТА

Акторський склад спектаклю Іренеуша Ірединського «Прощай, Юдо...» Харківського державного академічного українського драматичного театру імені Тараса Шевченка взяв участь у XVII міжнародному фестивалі «Українська весна», що проходив у Познані за підтримки міністерств культури України та Польщі.

На фестивалі декаду прийшли музиканти, художники, майстри народної творчості, літератори. Українське сучасне театральне мистецтво за всі роки існування фестивалю вперше представили харків'яни.

Ця вистава у репертуарі театру з'явилася завдяки реалізації українсько-польського проекту, ініціаторами якого виступили Генеральний консул Республіки Польща в Харкові Ян Гранат, директор театру, заслужений працівник культури України Маргарита Сакаян, художній керівник театру, народний артист України Володимир Маляр та актор театру, заслужений артист України Сергій Бережко. Постановку на харківській сцені здійснили польський режисер Анджей Щитко і Тетяна Савіна (сценографія).

Це не перша спільна робота українських і польських театральних діячів у Харкові. Тісна співпраця започаткована ще 25 років тому, коли шевченківці поповнили свій репертуар спектаклем «Оперета» за п'єсою Вітольда Гомбровича. Постановку здійснив тодішній художній керівник Театру Польського Гжегош Мрувчинський. А невдовзі спектакль

«Маклена Граса» Миколи Куліша у сценічній редакції заслуженого діяча мистецтв України Степана Пасічника був показаний під час Днів української культури в Польщі.

Прем'єра вистави «Прощай, Юдо...» у Харкові відбулася торік. Тема п'єси доволі злободенна і викликає жвавий інтерес. Головний герой – наш сучасник із близьким іменем. Він не без моральних вад. Молодий людина доводиться розв'язувати різні життєві проблеми. При цьому він опиняється у ситуації шекспірівського Гамлета. Та найголовніше питання, яке стоїть перед ним, – це умови вибору свободи у сьогоднішньому суспільстві.

Анджей Щитко і Тетяна Савіна (на відміну від багатьох існуючих постановок цього спектаклю у країнах Європи) поміщають героїв у металеву клітку, демонструючи тим самим обмеженість можливостей людини у сучасному суспільстві. У фіналі п'єси Юда вилазить на клітку, щоб усе-таки здобути собі свободу. Звідти він уже ніколи не спуститься на землю. Вільна людина тільки та, яка має змогу

вільно вибирати. Юда вибирає самогубство.

Як відзначила польська критика, акторська майстерність Дмитра Петрова, котрий грає Юду, гідна високої оцінки. Він зумів передати моральні якості головного героя в органічному поєднанні із режисерським задумом.

Спектакль доволі складний, але від цього не втратив цікавості. Він назавжди залишиться актуальним, бо відображає загальнолюдські цінності – кохання, честь і відповідальність, – сказав під час прем'єри вистави у Харкові Анджей Щитко.

Цей спектакль харків'яни грали тричі у Познані та Гнезно з незмінним аншлагом. Йшов він українською мовою. Здійснювався синхронний переклад для глядачів, які сиділи у навушниках. Акторам аплодували довго і стоячи. На вистави поляки приходили у вишиванках, аби підтримати українців і виявити певну солідарність.

Глядачі сприймали дійство на сцені через призму того, що сьогодні відбувається в Україні, – сказав Сергій Бережко,

котрий у спектаклі грає роль Комісара.

– Атмосфера фестивалю була напруженою і теплою і довірливою. Приємно працювати там, де на тебе чекають і належно оцінюють. Поляки сказали, що такої енергетичної творчості вони не бачили вже років десять, – додала директор театру Маргарита Сакаян.

Крім «Прощай, Юдо...» у рамках фестивалю «Українська весна» харків'яни показали музично-драматичну композицію Степана Пасічника на вірші Тараса Шевченка, покладену на музику харківського композитора Геннадія Фролова. Вона була виконана так емоційно і мажорно, що у залі не залишилося байдужих. Дух свободи і звитяги полонив серця присутніх. І мова не була перешкодою.

Традиції багаторічної співпраці шевченківців із театральними діячами Польщі обіцяють вийти на новий рівень. Маргарита Сакаян та Володимир Маляр провели плідні перемовини з директором департаменту культури Великопольського воєводства Агатою Гренда щодо постановки на харківській сцені п'єси «Антигона з Нью-Йорка» Януша Гловацького. Твір входить до «золотого фонду» світової драматургії і поставлений у театрах багатьох країн. Це трагікомедія на дві дії, в якій зайняті четверо дійових осіб. Сюжет розгортається в Томпкінс Сквер – парку Нью-Йорка, де мешкають безхатченки.

– Департамент культури Великопольського воєводства здійснюватиме фінансову підтримку Анджея Щитко у реалізації цього проекту. Режисер долучиться до постановки п'єси у нашому театрі восени, – сказав Сергій Бережко.

На фотознімку: сцени із спектаклю «Прощай, Юдо...»

КІНОУСПІХ В ІТАЛІЇ

Стрічка «Хайтарма» про депортацію кримських татар отримала дві премії на міжнародному кінофестивалі «Кімерія» в Італії (Kimera International Film Festival) – за найкращу режисуру і як найкраща картина.

«Культура і життя» вже писала про цей перший кримськотатарський повнометражний художній фільм, створений телеканалом ATR. Стрічка заснована на реальних подіях і розповідає про трагічну дату – 18 травня 1944 року, початок сталінської депортації кримських татар. Головний герой, льотчик, двічі Герой Радянського Союзу Аметхан Султан, який у травні 1944-го приїздить до рідної Алупки, стає свідком виселення з домівок цілого народу.

НА ART VILNIUS УКРАЇНСЬКІ МОЛОДІ МИТЦІ

У червні столична Боттега Галерея бере участь у першій світовій виставці, присвяченій творчості молодих, перспективних художників, – міжнародному арт-ярмарку Art Vilnius 14.

Роботи, представлені у Вільнюсі, зберігають українську ментальність і розкривають теми взаємодії людини з державою. Вона хоче звільнитися від нав'язаних стереотипів, політичних норм і несвобод. Ця боротьба прослідковується в творах Марії Куліковської, Даниїла Галкіна, Степана Рябенка, Назара Білика та Павла Ковача молодшого.

Інсталяція ж Зінаїди Ліхачевої з дерев'яних намистин чорного кольору, немов сама земля, та відеопроекції є візуалізацією жіночого характеру у українській традиції.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ШАНСОН У КИЄВІ

21 червня під зоряним куполом ATMASFERA 360 в будівлі Київського планетарію звучатиме популярна французька музика у виконанні колективу сучасних неокласиків French Vibes. Вони ввібрали в себе найкраще, створене в жанрі французького шансону за багато десятиліть. Від хітів всесвітньо відомих виконавців – Сержа Генсбур, Жака Бреля, Жильбера Беко, Жоржа Брассенса до Карлі Бруні-Саркозі та Стейсі Кент.

Концерт проходитиме у супроводі візуальних ефектів та яскравого світлового шоу, під час якого можна зануритися в музику й відчувати настрій Франції.

ВЕЛИКА КУЛЬТУРА МАЛОГО НАРОДУ

До 9 липня щосереди в столиці, в офісі Програми імені Фулбрайта – серія відкритих лекцій-дискусій із історії й культури кримських татар за участю кримськотатарських учених, громадських активістів і культурних діячів. В програмі – лекції відомого історика Гульнари Абдулаєвої «Етногенез кримських татар. Взаємовідносини Січі і Криму з XVI століття», «Велика культура малого народу» від культурного діяча Ульвіє Аблаєвої, «Державність Кримського ханства» від ученого-археолога із Бахчисарая Аліє Ібрагімової та філолога, історика Нарімана Абдульваєпова «Література кримських татар. Суфізм у поезії».

«Підкорили поетичністю»

ТАК СКАЗАЛА ЛЕСЯ ДИЧКО ЧЕРНІВЧАНАМ НА ФЕСТИВАЛІ У ПОЛЬЩІ

Нещодавно з Польщі повернувся студентський хор Чернівецького училища мистецтв імені Сидора Воробкевича під керівництвом Валентини Гордей, який посів друге місце на XXXIII Міжнародному фестивалі в Хайнувці.

У заході брали участь 24 хори з Австралії, Польщі, Білорусії, України, Росії, Литви, Молдови, Словаччини, Румунії. Журі очолив Ромуальд Твардовський. А серед його членів: Леся Дичко (Україна, Київ), Анастасія Кісельова (Росія, Москва), Божена Савіцька (Польща Білосток), Ілона Степан (Молдова)...

До слова, змагатися довелось з хорами музичних вишів. Тож нагорода тим більш почесна.

Напередодні фестивалю чернівчани презентували землякам «Glogia» Вівальді в залі органної та камерної музики. А ще раніше стали лауреатами I-го ступеня на міжнародному конкурсі «Південна Пальміра» в Одесі.

Співаки виступали в місті Білосток, в приміщенні Opera I Filharmonia Podlaska.

Учасників з України не запам'ятати було неможливо: академічне вбрання дівчат прикрашали блакитні шалики з жовтими квітами, а на лацкані піджаків у хлопців – жовто-блакитні прапорці. Щойно вони вийшли на сцену, як їх зустріли гучними оплесками. Неймовірна дружня атмосфера

ра та чудова акустика зали допомогли показати юним свою професійну майстерність.

Після виступу колектив не відпускали журналісти – влаштували фотосесію, брали інтерв'ю. Керівник хору при Московській консерваторії запросив чернівчан на конкурс до Москви.

Після закриття фестивалю Леся Дичко сказала: «Ви були десь посередині між першим і другим місцями. Підкорили поетичністю. Тож наступного разу неодмінно посядете перше місце».

А наостанок була незабутня подорож до Кракова, відвідини Соляних шахт Величко, старовинного королівського замку Вавель та екскурсія вуличками міста з його цікавими легендами.

Олександра ЯКИМЧУК

редактор
Алла ЯКОВЕНКО

столічна афіша

13 23 ДО 30 ЧЕРВНЯ 2014 РОКУ

МУЗЕЇ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ХУДОЖНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНИ

www.namukiev.ua
Київ, вул. М. Грушевського, 6, тел. (044) 278-13-57
Виставка «Кодекс Межигір'я» (до 27 липня)

Сім залів музею наповнені абсолютно різними за походженням, стилем, виконанням, вартістю предметами. Фахівці уникають називати це безсистемне накопичення «колекцією» або «зібранням». Швидше, це явище, що потребує оцінки – не лише художньої, а й соціальної, етичної, юридичної, виховної. Явище під назвою «Межигір'я».

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

www.mundm.kiev.ua
Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 29, тел. (044) 280-13-23

«Немеркнучий світ петриківського розпису»

Виставка «Немеркнучий світ петриківського розпису» (до 1 вересня).
Музейна колекція петриківського розпису охоплює період з 1913 року до початку ХХІ ст. І дозволяє простежити розвиток творчої манери як кожного окремого майстра, так і напряму в цілому.
Час роботи: з 10.00 до 18.00, вт. – вихідний.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ МИСТЕЦТВА ІМЕНІ БОГДАНА І ВАРВАРИ ХАНЕНКІВ

khankomuseum.kiev.ua
Київ, вул. Терещенківська, 15-17, тел. (044) 235-32-90
«Антична колекція Музею Ханенків. Вибране» (до 25 червня).
Твори мистецтва Давньої Греції, Етрурії та Риму з музейного зібрання.
«Життя води» (до 31 серпня).
В експозиції – китайське мистецтво XVIII–XX століть із колекції музею.
Час роботи: з 10.30 до 17.30, пн., вт. – вихідні.

МУЗЕЙ ІСТОРІЇ МІСТА КИЄВА

kyivhistorymuseum.org
Київ, вул. Б. Хмельницького, 7, тел. (044) 520-28-27
Виставка «Вцілілі та повернені» (до 30 червня).
Експонуються полотна вітчизняних класиків живопису, що знаходились у тимчасовому користуванні у владних кабінетах.
Об'єднані темою Києва, представлені іменами провідних художників Сергія Шинька, Миколи Глушченка, Федора Коновалюка, Василя Чегодара, Михайла Вайнштейна, твори вивільняють

найхарактерніші риси українського мистецтва ХХ сторіччя.
Час роботи: пн. – з 10.00 до 16.00, вт.-чт. – з 10.00 до 18.00, пт.-нд. – з 10.00 до 20.00.

ГАЛЕРЕЇ

ГАЛЕРЕЯ «АВС-АРТ»

www.avsart.com.ua
Київ, вул. Воздвиженська, 10-6, тел. (044) 425-90-90
Людмила Задорожна «Мережані дні».
Маларство (до 3 липня).
Час роботи: з 11.00 до 19.00, нд., пн. – вихідні.

ГАЛЕРЕЯ «BRUCIE COLLECTIONS»

www.bruciecollections.com
Київ, вул. Артема, 556, тел. (044) 205-42-64
Стив МакКаррі (США). Художні світлинки (до 6 липня).
Час роботи: з 11.00 до 19.00, сб. – до 18.00, нд. – з 12.00 до 17.00.

ГАЛЕРЕЯ «GARNA GALLERY»

www.garnagallery.com
Київ, вул. Софіївська, 25а, тел. (066) 616-91-70
Арт-проект Георгія Деліва «...Жити не можна гіршими...» (до 12 липня).
Час роботи: з 12.00 до 19.00, сб. – з 13.00, нд. – з 14.00.

ГАЛЕРЕЯ «БОТТЕГА»

www.bottega-gallery.com
Київ, вул. Михайлівська, 226, тел. (044) 279-53-53
Персональний проект Володимира Буднікова «Мій Крим – наш Крим».
Графіка (до 10 липня).
Час роботи: з 11.00 до 20.00, нд., пн. – вихідні.

ЩЕРБЕНКО АРТ ЦЕНТР

www.shcherbenkoartcentre.com
Київ, вул. Михайлівська, 226, тел. (044) 279-53-53
Персональний проект Олексія Оліна «Холодне Співно» (до 28 червня).
Час роботи: з 11.00 до 20.00, нд., пн. – вихідні.

ГАЛЕРЕЯ «КАЛИТА АРТ КЛУБ»

www.odetka.com.ua
Київ, вул. Богомольця, 6, тел. (044) 253-53-24
Ірина Кудрявченко «...терня туги рв'їє...».
Графіка (до 2 липня).
Час роботи: з 11.00 до 19.00, сб. – до 16.00, нд. – вихідний.

ГАЛЕРЕЯ «НЮ АРТ»

www.nuart.com.ua
Київ, вул. М. Грушевського, 28/2, тел. (044) 531-95-56

«Без коментарів. Антон Скорубський-Кандинський» (до 16 серпня).
Виставка пам'яті відомого українського живописця,

праонука видатного художника-авангардиста Василя Кандинського. Із 1998 року художник жив і працював у США.
Час роботи: з 11.00 до 19.00, сб. – з 12.00 до 17.00, нд., пн. – вихідні.

АРТ-ЦЕНТР «Я ГАЛЕРЕЯ»

www.yagallery.com.ua
Київ, вул. Хорива, 496, тел. (044) 492-92-03
ЗООАНТРОП. Тамара Бабак, Олександр Бабак, Тіберій Сільваші (до 7 липня).
Час роботи: з 10.00 до 19.00, нд. – вихідний.

ТЕАТРИ

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua
Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)
24 – П. Чайковський «Лускунчик»
25 – Дж. Верді «Травіата»
26, 29 – Й. Пахельбель, Л.В. Бетховен, Й. Брамс, Г. Форе, Е. Енгарт, І. Стравінський
«Дама з камеліями» прем'єра
27 – Дж. Пуччіні «Мадам Баттерфлай» (Чіо-Чіо-Сан)
28 – Дж. Россіні «Севільський цирюльник»
29 (12.00) – Концерт учнів та студентів Київської національної академії танцю ім. С. Лифаря
Вартість квитків: 20–300 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua
Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)
24 – С. Жадан «Гімн демократичної молоді»
25 – Ю. Рибчинський. В. Васалатій «Едіт Піаф. Життя в кредит»
26 – «Перехресні стежки» (за І. Франком)
27 – Н. Ворожбит «Квітка Будяк»
28 – Н. Казандакіс «Грек Зорба»
29 – І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»
Камерна сцена імені Сергія Данченка
24 – Сон смішної людини (за Ф. Достоевським)
28 – Monituri te salutant (за В. Стефаніком)
Вартість квитків: 20–250 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua
Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)
23 – Р. Куні «Занадто щасливий батько»
24 – Р. Куні «№ 13» (Шалена ніч, або Одруження Пігдена)
25 – Р. Куні «Занадто одружений таксист»
26 – І. Губач «Наполеон і корсиканка»
27 – Б. Нушич «Д-р»
28 – М. Камолетті «Сімейна вечерея»
29 – Ж. Б. Мольєр «Явно хворий»
30 – В. Шекспір «Джюльєтта і Ромео» прем'єра
Нова сцена
24 (20.00) – Н. Лабют «Жирна свиня»
28 (18.00) – Н. Птушкіна «Пізанська вежа»
29 (18.00) – А. Ніколаї «Жінка і чиновник»
Сцена «Під дахом»
27 – І. Виріпаєв «Валентинів день»
28 – Олександр Вертинський. Бал Господній...
29 – «Edith Piaf: життя в рожевому світлі»
Початок вистав о 20.00
Вартість квитків: 10–200 грн.

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua
Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)
Основна сцена
24 – М. Камолетті «Ідеальна пара»
25 – Ю. Коваль «Радість сердечна, або Кепка з карасями» прем'єра

26 – М. Фрейн «Глядачі на виставу не допускаються!»
27 – Дж. Керр «З коханими не розслабляйтеся» прем'єра
Вартість квитків: 40–120 грн.
Мала сцена
25 – М. Колада «Дні пролітають зі свистом...» (Закриття 36-го театрального сезону)
Вартість квитків: 60–100 грн.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ

www.operetta.com.ua
Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30
25 – Й. Штраус «Циганський барон»
26 – П. Абрахам «Бал у Савой»
29 – Гала-концерт (Закриття 79-го театрального сезону)
Мистецтво квитків: 20–150 грн.

МИСТЕЦЬКО-КОНЦЕРТНИЙ ЦЕНТР ІМЕНІ ІВАНА КОЗЛОВСЬКОГО

www.operetta.com.ua
Вул. Хрещатик, 506, тел. 235-75-18
24 – Містичне фольклорне дійство «Літаючи снами» за участі гурту «Звучі Дочі»
29 – Спання – любов моя. Вечір українсько-іспанського центру фламенко
Вартість квитків: 20–30 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua
Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)
Камерна сцена
24 – І. Вілківскі «Сволота»
25 – Д. Богославський «Любов людей»
26 – Ф. Шиллер «Підступність і кохання» прем'єра

«Підступність і кохання». Фото В. Соколан

28 – О. Савченко «Бери, люби, тікай!»
29 – Яр. Стельмах «Синій автомобіль»
Камерна сцена
27 – К. Малініна «Неймовірна історія кохання»
Мікросцена
26 – А. Уєда «Розуста змія» прем'єра (Закриття 35-го театрального сезону)
Вартість квитків: 40–120 грн.

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

www.musictheatre.kiev.ua
Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16
25 (12.00) – С. Баневич «Стикий олов'яний солдатик»
26 – Київ Модерн-Балет: «Кармен. TV» (на музику Ж. Бізе)
27 – Гала-концерт (Закриття 32-го театрального сезону)
Вартість квитків: 20–200 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛИПКАХ

www.tuz.kiev.ua
Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19
Мала сцена
26 (18.00) – А. Чехов «Роман доктора»

27 (18.00) – О. Островський «Вовки та...»
29 (11.00) – К. Другунська «Догоридригом»
Вартість квитків: 35–70 грн.

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.akademypuppet.kiev.ua
Вул. М. Грушевського, 1а, тел. 278-58-08
28 (11.00) – Е. Шварц «Попелюшка»
28 (13.00) – Б. Заходер, В. Климовський «Дюймовочка»
29 (11.00) – Г. Усач, С. Єфремов «Троє поросят»
29 (13.00) – Е. Шварц «Червона Шапочка»
Вартість квитків: 40 грн.
Вистави для дорослих
28 – Леся Українка «Лісова пісня»
Вартість квитків: 50 грн.

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.puppet-theater.kiev.ua
Вул. Мировська, 1, тел. 513-15-00
28 (11.00) – М. Поліванова «Веселі ведмежатка»
Вартість квитків: 30 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР «КОЛОСО»

www.teatr-koleso.kiev.ua
Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22
24 – У Києві на Подолі, або «Де ві сохніть бельйо?»
25 – П. Саксаганський «Шантрапа»
26 – Коктейль «Фальс»
28, 29 – І. Тургенев «Місяць на селі»
Камерна зала
27 – Р. Шиммельсфеннінг «Під тиском 1–3»

«Під тиском 1–3». Фото В. Гомона

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА МАЙСТЕРНЯ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»

www.suzirya.org.ua
Вул. Ярославів Вал, 146, тел. 272-41-88
24 – Л. Хохлов «Довершений Чарлі»
25 – М. Вінграновський «Прекрасний зв'яз з серцем»
26 – Б. Окуджава «У Барабанному провулку»
27 – Ж. Ж. Брікер, М. Ласер «Іє, що приховують французі»
29 – Дж. Марелл «Сміх лангусти»
Вартість квитків: 50–150 грн.
Мікросцена
25 – Р. Білецький «Розмова, якої не було»
26 – Ю. Максименко «Бог явився мені в образі Жовтого Зайця»
27 – Ф. Саган «Колокочка»
Початок вистав на Мікросцені о 19.30
Вартість квитків: 50 грн.

НОВИЙ ТЕАТР НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.newtheatre.kiev.ua
Вул. Невмировича-Данченка, 5, тел. 285-65-50
25 – Ф. Соловський «Острів нашої любові та надії»
26 – В. Пелевін «П'ять оповідань Пелевіна»

«П'ять оповідань Пелевіна». Фото надане театром

Вартість квитків: 80–90 грн.

КИЇВСЬКИЙ ТЕАТР «АКТОР»

www.teatr-aktor.kiev.ua
Вул. Велика Житомирська, 40, тел. 362-50-50
25 – О. Гельман «Лавка»
29 (17.00) – М. Жванецький «Одеські дачі» прем'єра
Вартість квитків: 50 грн.
НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ
www.organhall.kiev.ua
Пл. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86
23 – М. Сидоренко (орган)
24 – І. Ішак (контртенор), Г. Бубнова (орган), Т. Рой (флейта)
25 – І. Харченко (орган)
26 – Тріо «Равісан», з. а. Н. Кравченко (ф-но), В. Чкіров (ліричний баритон), М. Сидоренко (орган)
28 – Н. а. О. Басистюк (сопрано), Г. Бубнова (орган)

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ

www.filarmonia.com.ua
Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)
23 – Камерний ансамбль «АртеХатта», з. а. С. Чахоян (сопрано)
24 – Закриття 150-го концертного сезону. Академічний симфонічний оркестр НФУ, В. Самошко (ф-но) Бельгія
25 – Абонемент № 6 «Скрипкова музика». Київський камерний оркестр, М. Менабде (дирігент), з. а. О. Рівняк, О. Колесник, В. Іванов, Я. Морозова (скрипка)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ

www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
28 (17.00), 29 (17.00) – Дитяча анімаційна програма «Браво-бравушки!»
Вартість квитків: 50–150 грн.

Примітка
У репертуарі можливі зміни.
Початок вистав о 19.00, якщо не зазначено інший час

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ КІНО

оголошує конкурс на заміщення вакантних посад державних службовців.

– Головний спеціаліст юридичного відділу – одна вакансія.

– Головний спеціаліст сектору внутрішнього аудиту – одна вакансія.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

– Головний спеціаліст сектору фінансово-економічного відділу – дві вакансії.

редактор
Леся САМІЛЕНКО

ПІСЛЯМОВА

Мораль і закон

■ ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ

Історія творення Української держави – це відчайдушна боротьба і звитяга сотень і тисяч героїв від часів козацької доби до ХХ століття і до сьогодні. Ще пізніше тому ніхто не міг передбачити, що постане нове покоління героїв. Небесна сотня дивиться на нас із небес і світлин. Герої в пам'яті та в зболених серцях своїх рідних, у серцях українців. «Герої не вмирають» – таку назву має виставка пам'яті майданівців, яка експонується в Збаразькому замку «Національного заповідника «Замки Тернопілля». Серед запрошених батьки та рідні героїв – Устима Голоднюка та Назара Войтовича, представники влади міста, духовенство та школярі.

В експозиції – щити і каски, пробиті снайперськими кулями, бронезилети, протигазу та прапор із написом «Збараж», привезений із Майдану, особисті речі Устима Голоднюка (світлина, нагороди, уніформа), передані його батьком і бойовими побратимами.

У трагічні січневі і лютневі дні Збаражчина заходилася плачем над своїми синами. Устим Голоднюк, Назар Войтович, 19 і 17 років...

Устим Голоднюк родом із Збаража Тернопільської області. Він із перших днів революції був на Майдані. 30 листопада побитий беркутівцями, поранений у потилицю. Йому наклали 12 швів. Тільки зажила рана, знову в бій, всупереч волі батьків та рідних. Вважав, що блакитна ООнівська каска захистить від поранень. Та 20 лютого куля снайпера пробила його миротворчу каску, забравши життя. Останнє, що він написав на сторінці в соцмережі: «Рабів до раю не пускають!» Таких як Устим туди запрошують!

38 сотня самооборони Майдану, бійцем якої він був, відтепер носить ім'я Устима Голоднюка. Він став «Почесним громадянином міста Бережани», де навчався, в його честь перейменували міський сквер та встановили там меморіал Героїв Майдану. Наймолодшим загиблим під час революції став Назар Войтович із села Травневе Збаразького району Тернопільської області. Єдина дитина в сім'ї. Йому ще не було і 18 та ніби магнітом тягнуло на Майдан.

Назарко поїхав до Києва вночі 19 лютого, а вже наступного дня під час протистоянь хлопця вбили з вогнепальної зброї. Снайперська куля влучила хлопцеві в обличчя.

У день народження хлопця 2 червня 2014 року односельці вшанували його пам'ять. Відтепер школа села Травневе носить ім'я Назарія Войтовича, на фасаді навчального закладу встановлено барельєф, а поблизу школи односельці звели п'ятиметровий Пагорб гідності героя Небесної сотні.

Оксана ПРИШЛЯК

(Продовження.
Початок у № 24 від
13 червня 2014 року)

Національна музична академія імені Петра Чайковського завжди славилася своєю неповторною національною історією, традиціями, вагомим внеском у світову культуру, непересічними іменами видатних діячів.

Як викладач, що з 1986 року працює в консерваторії, можу констатувати: такого знищення академії, поступової руйнації всіх найкращих здобутків наша Alma Mater ще не знала...

Штучно створений управлінцями закладу клімат – не є прикладом морально-етичних засад. Адже він не сприяє розвитку високодуховного та професійного стану всього колективу. На тлі фальсифікованої безчинної системи приниження та переслідувань митців порушуються конституційні права громадянина та потерпає найдорожче – людський фактор.

Гірко констатувати, але ректором Володимиром Рожком протягом тривалого часу проводиться ганебна репресивна діяльність, що супроводжується утисками та незаконними, безпідставними звільненнями працівників, фальсифікацією та маніпуляціями документами, наданням неправдивої брудної інформації, спрямованої на дискредитацію «непокірних» викладачів, відомих митців, професорів, носіїв різних почесних звань, які своєю викладацькою та виконавською діяльністю, активним громадянським позиціонуванням завжди сприяли формуванню створення позитивного іміджу нашої держави.

Академію вже майже 10 років очолює людина, гіперавторитарна та динічна, яка, забезпечивши робочими місцями своїх рідних та близьких, на фоні окупації власних «досягнень», чинить протизаконні дії, паралельно отримуючи всі можливі регалії та нагороди. Використовуючи важелі керівника-посадовця, руками своїх найближчих помічників, ректор, як завзятий гравець у шахи, розставляє на дошці фігури митців-викладачів, а потім змахує з шахового поля тих, хто йому «заважає». І чиниться це під акомпанемент тиску

та залякування залежних від нього працівників академії. Керуючись ганебними методами, цей «професійний чиновник» добиває свої «жертви» хвилями наклепів та бруду, шельмуючи їх характеристиками особистого творення. А факт використання підпорядкованого йому викладацького ресурсу та приниження людської гідності збором підписів працівників на свою користь – хіба не свідчить про все сказане вище!? І це лише поверхня могутнього айсберга.

ЗАКОН ЯК ДИШЛО...

Славна історія консерваторії ще не знала жодного ректора, який, ігноруючи трудове законодавство України, установчі документи, законодавчу базу, конституційні права працівників, мав у біографії посадовця – керівника елітного музичного вузу таку кількість судових процесів, відкриття кримінальних справ, перевірок КРУ, арештів рахунків НМАУ, «сумнівної» фінансової політики, штрафів...

Вражаючі факти некаваліфікованого підходу керівництвом НМАУ до формування учбового процесу в академії не дивують, оскільки управління цим важливим містецьким осередком здійснюється переважно соратниками очільників НМАУ, певна частина з яких не має професійної музичної освіти. І така кадрова політика призводить до руйнації розвитку вишу, нівелює давні традиції навчально-учбового процесу, «реформування» якого, за часи правління Володимира Рожка: знищення традицій навчального процесу, що супроводжувалося відсутністю професіоналізму та розуміння фахової специфіки, руйнацією навчального процесу, занепадом фондів унікальної музично-педагогічної бібліотеки,

неоцінних архівів... Знаковою «псевдо-реформацією» стала спеціальність «музична педагогіка», яку у свій час на вимогу КМ України № 507 та збереження цієї спеціальності у новій редакції статуту академії, ректор, на свій розсуд, безпідставно вилучив із навчального процесу. А завдяки наявності цієї галузі музичної освіти (про що він сам наголошував у 2006 р.), заклад зміг зберегти статус «національного» і найвищий IV рівень. Тож незрозуміло чому тоді цю спеціальність було ліквідовано? Без відповіді залишається переформування кафедри фольклору, як основи витоків української музичної культури, а також «розпорошення» кафедри народних інструментів, введення «немузичних» дисциплін та спеціальностей замість фахового розширення профілюючих предметів кваліфікаційного рівня...

Як завідувачка кафедри камерного ансамблю, одного з провідних у світі виконавського академічного жанру, я була вражена надзвичайною некомпетентністю керівництва НМАУ у фахових питаннях специфіки даного профілюючого предмета, що супроводжувалося авторитарним втіленням абсурдних нововведень проєктора Тетяни Гуменюк, спрямованих на руйнацію традицій академії у сфері камерно-ансамблевого музикування. А факт введення кафедр камерних ансамблів на деяких факультетах при існуванні базової кафедри, зумовив нівелювання специфіки останньої як основного профілюючого предмета (фортепіанні ансамблі в різних складах за участю залучення широкої палітри різноманітних інструментів). У результаті студентів було цілеспрямовано «відлучено» від поглибленого

вивчення вагеного пласту широкотемпературного камерно-ансамблевого репертуару композиторів, насамперед української (!) та світової класики, сучасної музики та авангарду. А все це створило умови формального поверхневого вивчення предмета, не пов'язаного з специфікою глибокого засвоєння та оволодіння широкою палітрою професійних навиків ансамблевого музикування. Як приклад, у Європі за останні роки дуже активізувався процес створення цілих академій камерно-ансамблевого виконавства як окремих закладів. Тотальне скорочення ректоратом НМАУ погодинного концертмейстерського фонду кафедри камерного ансамблю та введення асистентам-стажувальникам дисципліни «концертна практика», як альтернативи ілюстраторам, ще раз підкреслювало чергову некомпетентність керівництва у плануванні учбового процесу, оскільки введення предмета офіційно не було узаконене та не затверджене вченою радою. Його існування було неправомірне, що призвело до невдоволення викладачів і асистентів, передумов зривів державних іспитів, неякісного засвоєння предмета загалом... Майже в усіх консерваторіях України викладаються предмети «Історія» та «Методика» камерного ансамблю. У київській все – з точністю до навпаки. Посилання одне – брак коштів. Водночас вводиться предмет «Бібліотека». Не зовсім зрозумілим є і створення кафедри культурології... Перелік безглузда у фаховій царині управлінців НМАУ – неосяжний.

(Далі буде...)

Євгенія БАСАЛАЄВА, народна артистка України, кандидат мистецтвознавства, професор

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ!**Передплатна ціна на II півріччя 2014 р.:****3 місяці – 44,10 грн; 6 місяців – 86,55 грн**

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс у Каталозі видань України 60969**Передплатні індекси інших наших видань:** газета «Кримська світлиця» – 90269; журнали: «Українська культура» – 95220, «Український театр» – 74501, «Музика» – 74310, «Пам'ятки України: історія та культура» – 74401, «Театрально-концертний Київ» – 37112.

Довідки за тел. (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhup@gmail.com

Передплату можна оформити в будь-якому поштово відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції газети.

Газета «Культура і життя»
№ 25 (4597), 20 червня 2014 р.
Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідчення про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.**Засновники**

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

В.о. головного редактора
Наталія ЗІНЧЕНКО**Адреса редакції**03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65
nvu.kultura@gmail.com**Видавець**

Національне газетно-журнальне видавництво

Видавнича рада

Олег ВЕРГЕЛІС, Яніна ГАВРИЛОВА, Олесь ЖУРАВЧАК, Наталка ІВАНЧЕНКО, Наталія КОВАЛЬ, Лариса НІКІФОРЕНКО, Віктор ПАСАК, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Анатолій СЕРИКОВ, Людмила ЧОВНЮК. Оновлення видавничої ради триває.

Генеральний директор
Роман РАТУШНИЙ**Адреса видавництва**03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65**Інтернет-портал**http://uaculture.com
Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14
Тел.: (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua
Розповсюдження і реклама
Тел.: +38 (044) 498-23-64;
+38 (050) 310-56-63

Редакція не публікує колективні листи та звернення

Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2014
Дизайн та верстка
Сергій ЗАДВОРНИЙ**Передплатний індекс 60969****Ціна договірної**

4 182015 71940013 25